

LUCRARE COORDONATĂ DE GABRIEL BOROI

Fișe de drept civil

1. Partea generală. Persoanele. Familia. Drepturile reale principale

Ediția a 9-a, revizuită și adăugită

*Colectivul de autori: Gabriel Boroi,
Carla Alexandra Anghelescu, Ioana Nicolae*

Editura
Hamangiu
2025

La realizarea lucrării au fost valorificate, ca surse bibliografice principale, următoarele materiale:

- GABRIEL BOROI, CARLA ALEXANDRA ANGHELESCU, *Curs de drept civil. Partea generală*, ediția a 3-a, revizuită și adăugită, Ed. Hamangiu, București, 2021;
- GABRIEL BOROI, CARLA ALEXANDRA ANGHELESCU, BOGDAN NAZAT, *Curs de drept civil. Drepturile reale principale*, ediția a 2-a, Ed. Hamangiu, București, 2013;
- GABRIEL BOROI, LIVIU STĂNCIULESCU, *Instituții de drept civil în reglementarea noului Cod civil*, Ed. Hamangiu, București, 2012;
- GABRIEL BOROI, *Drept civil. Partea generală. Persoanele*, ediția a 4-a, Ed. Hamangiu, București, 2010;
- GABRIEL BOROI, GABRIELA RĂDUCAN, *Drept civil. Obligațiile. Curs universitar. Aplicații*, Ed. Hamangiu, București, 2009;
- GABRIEL BOROI, ILIE ALEXANDRU, *Comentariile Codului civil. Garanțiile personale. Privilegiile și garanțiile reale*, Ed. Hamangiu, București, 2012;
- IOANA NICOLAE, *Devoluțiunea legală și testamentară a moștenirii*, Ed. Hamangiu, București, 2016;
- IOANA NICOLAE, *Dreptul familiei în context național și în raporturile de drept internațional privat*, Ed. Hamangiu, București, 2014.

CUPRINS

PARTEA GENERALĂ	1

FIȘA NR. 1. IZVOARELE (SURSELE) DREPTULUI CIVIL. APLICAREA ȘI INTERPRETAREA LEGII CIVILE (NORMELOR DE DREPT CIVIL)	3

I. IZVOARELE (SURSELE) DREPTULUI CIVIL	3

II. APLICAREA LEGII CIVILE ÎN TIMP	8

1. Principii care guvernează aplicarea legii civile, în general	8

1.1. Principiul neretroactivității legii civile	8

1.2. Principiul aplicării imediate a legii civile noi	10

2. Aplicarea în timp a Codului civil din 2009 și a actelor normative ulterioare	11

2.1. Legea aplicabilă actului juridic civil	12

2.2. Legea aplicabilă prescripției extinctive și decăderii	16

2.3. Legea aplicabilă accesiunii, uzucapiunii și posesiei	17

2.3.1. Accesiunea	17

2.3.2. Uzucapiunea	18

2.3.3. Posesia	19

2.4. Legea aplicabilă dezmembrămintelor dreptului de proprietate privată	19

2.4.1. Dreptul de suprafață	19

2.4.2. Dreptul de uzufruct, dreptul de uz și dreptul de locuință	19

2.4.3. Dreptul de servitute	20

2.5. Legea aplicabilă în materie de carte funciară	20

2.6. Legea aplicabilă faptelor juridice licite ca izvoare de obligații	21

2.7. Legea aplicabilă în materia faptelor ilicite ca izvoare de obligații	22

2.8. Legea aplicabilă în materie de moștenire	22

2.9. Legea aplicabilă efectelor viitoare ale altor situații juridice trecute	24

2.10. Legea aplicabilă în materie de garanții	24

III. APLICAREA LEGII CIVILE ÎN SPAȚIU	26

IV. APLICAREA LEGII CIVILE ASUPRA PERSOANELOR	26

V. INTERPRETAREA NORMELOR DE DREPT CIVIL	27

1. Noțiunea și necesitatea interpretării normelor de drept civil	27

2. Clasificarea interpretării normelor de drept civil	28

2.1. Interpretarea oficială, interpretarea jurisdicțională și interpretarea neoficială	28

2.2. Interpretarea literală, interpretarea extensivă și interpretarea restrictivă _____	29
2.3. Interpretarea gramaticală, interpretarea sistematică, interpretarea istorico-teleologică, interpretarea logică și interpretarea prin analogie _____	31
FIȘA NR. 2. RAPORTUL JURIDIC CIVIL _____	37
I. NOȚIUNEA ȘI CARACTERELE RAPORTULUI JURIDIC CIVIL _____	37
II. NOȚIUNEA ȘI CLASIFICAREA IZVOARELOR RAPORTULUI JURIDIC CIVIL CONCRET _____	37
III. STRUCTURA RAPORTULUI JURIDIC CIVIL _____	38
1. Elementele constitutive ale raportului juridic civil _____	38
2. Conținutul raportului juridic civil _____	39
2.1. Considerații generale _____	39
2.2. Dreptul subiectiv civil _____	39
2.2.1. Noțiune și trăsături juridice _____	39
2.2.2. Clasificarea drepturilor subiective civile _____	40
2.2.2.1. <i>Drepturi subiective civile absolute și drepturi subiective civile relative</i> _____	40
2.2.2.2. <i>Drepturi subiective civile patrimoniale și drepturi subiective civile nepatrimoniale</i> _____	41
2.2.2.3. <i>Drepturi subiective civile principale și drepturi subiective civile accesorii</i> _____	42
2.2.2.4. <i>Drepturi subiective civile pure și simple și drepturi subiective civile afectate de modalități</i> _____	44
2.2.3. Exercițarea drepturilor subiective civile. Abuzul de drept _____	44
2.2.3.1. <i>Exercițarea drepturilor subiective civile</i> _____	44
2.2.3.2. <i>Abuzul de drept</i> _____	44
2.3. Obligația civilă _____	46
2.3.1. Noțiune și trăsături _____	46
2.3.2. Elementele raportului juridic obligațional _____	46
2.3.3. Izvoarele obligației civile _____	47
2.3.4. Clasificarea obligațiilor civile _____	48
2.3.4.1. <i>Categorii de obligații civile, după obiectul lor</i> _____	48
2.3.4.2. <i>Categorii de obligații civile, după sancțiune (după mijlocul procedural prin care dreptul corelativ poate obține protecție juridică)</i> _____	50
2.3.4.3. <i>Categorii de obligații civile, după gradul de opozabilitate (în raport de persoanele față de care pot produce efecte)</i> _____	51
2.3.4.4. <i>Categorii de obligații civile, după complexitate</i> _____	52

3. Obiectul raportului juridic civil. Bunurile	53
3.1. Definiția obiectului raportului juridic civil	53
3.2. Bunurile	54
3.2.1. Noțiune. Corelația dintre bunuri și patrimoniu	54
3.2.2. Clasificarea bunurilor	54
3.2.2.1. <i>Bunuri imobile și bunuri mobile</i>	54
3.2.2.2. <i>Bunuri aflate în circuitul civil și bunuri scoase din circuitul civil</i>	57
3.2.2.3. <i>Bunuri fungibile și bunuri nefungibile</i>	58
3.2.2.4. <i>Bunuri consumptibile și bunuri neconsumptibile</i>	59
3.2.2.5. <i>Bunuri divizibile și bunuri indivizibile</i>	60
3.2.2.6. <i>Bunuri principale și bunuri accesorii</i>	61
3.2.2.7. <i>Bunuri frugifere și bunuri nefrugifere</i>	62
3.2.2.8. <i>Bunuri corporale și bunuri incorporale</i>	64
3.2.2.9. <i>Bunuri sesizabile și bunuri insesizabile</i>	65
3.2.2.10. <i>Bunuri din domeniul public și bunuri din domeniul privat</i>	65
4. Subiectele (părțile) raportului juridic civil	66
4.1. Categoriile subiectelor de drept civil	66
4.2. Determinarea, pluralitatea și schimbarea subiectelor raportului juridic civil	66
4.2.1. Determinarea subiectelor raportului juridic civil	66
4.2.2. Pluralitatea subiectelor raportului juridic civil	67
4.2.2.1. <i>Precizări prealabile</i>	67
4.2.2.2. <i>Pluralitatea subiectelor în raporturile reale</i>	67
4.2.2.3. <i>Pluralitatea subiectelor în raporturile obligaționale (de creanță)</i>	68
4.2.2.4. <i>Comparație între obligația solidară și obligația indivizibilă</i>	83
4.2.3. Schimbarea subiectelor raportului juridic civil	86

FIȘA NR. 3. ACTUL JURIDIC CIVIL. CONTRACTUL. ACTUL JURIDIC

UNILATERAL	90
PARTEA I. ACTUL JURIDIC CIVIL, CA IZVOR DE OBLIGAȚII	90
I. CONSIDERAȚII GENERALE	90
II. CLASIFICAREA ACTELOR JURIDICE CIVILE	91
1. Acte juridice civile unilaterale, acte juridice civile bilaterale și acte juridice civile plurilaterale	91
2. Acte juridice civile cu titlu oneros și acte juridice civile cu titlu gratuit	92

3. Acte juridice civile constitutive, acte juridice civile translativ	95
4. Acte juridice civile de conservare, acte juridice civile de administrare	96
5. Acte juridice civile consensuale, acte juridice civile solemne	97
6. Acte juridice civile patrimoniale și acte juridice civile nepatrimoniale	99
7. Acte juridice civile cu executare dintr-o dată (<i>uno actu</i>) și acte juridice	99
8. Acte juridice civile principale și acte juridice civile accesorii	101
9. Acte juridice civile strict personale (<i>intuitu personae</i>) și acte juridice	102
10. Acte juridice civile între vii (<i>inter vivos</i>) și acte juridice civile pentru	103
11. Acte juridice civile subiective și acte juridice civile condiție	103
12. Acte juridice civile pure și simple și acte juridice civile afectate de	105
13. Acte juridice civile cauzale și acte juridice civile abstracte	105
14. Acte juridice civile numite (tipice) și acte juridice civile nenumite	106
III. CONDIȚIILE ACTULUI JURIDIC CIVIL	107
1. Noțiunea și clasificarea condițiilor actului juridic civil	107
2. Capacitatea de a încheia actul juridic civil	108
2.1. Noțiunea de capacitate	108
2.2. Regula (principiul) capacității de a încheia acte juridice și	108
3. Consimțământul	110
3.1. Noțiunea, forma și modalitățile de exteriorizare a	110
3.2. Corelația dintre consimțământ și voința juridică. Principiile	112
3.2.1. Precizări introductive	112
3.2.2. Principiile voinței juridice	112
3.2.2.1. Principiul libertății de voință	112
3.2.2.2. Principiul voinței reale	114
3.3. Cerințele valabilității consimțământului	114
3.3.1. Enumerarea condițiilor	114
3.3.2. Consimțământul să provină de la o persoană cu	115
3.3.3. Consimțământul să fie exprimat cu intenția de a produce	116

3.3.4. Consimțământul să fie liber, adică să nu fie alterat de vreun viciu de consimțământ	117
4. Viciile de consimțământ	117
4.1. Eroarea	117
4.1.1. Noțiune	117
4.1.2. Clasificare	118
4.1.2.1. <i>Eroarea esențială și eroarea neesențială</i>	118
4.1.2.2. <i>Eroarea de fapt și eroarea de drept</i>	119
4.1.2.3. <i>Eroarea scuzabilă și eroarea nescuzabilă</i>	120
4.1.3. Structura și proba erorii	121
4.1.4. Cerințele erorii pentru a fi viciu de consimțământ	121
4.1.5. Sancțiunea în cazul erorii esențiale și scuzabile	122
4.2. Dolul	124
4.2.1. Noțiune	124
4.2.2. Structura dolului	124
4.2.3. Cerința dolului	125
4.2.4. Sancțiunea dolului	126
4.2.5. Proba dolului	127
4.3. Violența	127
4.3.1. Noțiune	127
4.3.2. Clasificarea violenței	128
4.3.2.1. <i>Violența fizică și violența morală</i>	128
4.3.2.2. <i>Amenințarea legitimă și amenințarea nelegitimă</i>	128
4.3.3. Structura violenței	129
4.3.4. Cerințele violenței	129
4.3.5. Sancțiunea și proba violenței	131
4.4. Leziunea	132
4.4.1. Noțiune	132
4.4.2. Structura leziunii	132
4.4.3. Domeniul de aplicare al leziunii	133
4.4.4. Sancțiunea leziunii	134
4.5. Viciile de consimțământ. Tabel comparativ	135
5. Obiectul actului juridic civil	137
5.1. Noțiune	137
5.2. Distincție între obiectul actului juridic civil și obiectul obligației	137
5.3. Cerințele valabilității obiectului actului juridic civil	138
5.3.1. Enumerarea cerințelor valabilității obiectului actului juridic civil	138
5.3.2. Obiectul actului juridic să fie determinat și obiectul obligației să fie determinat sau cel puțin determinabil	138
5.3.3. Obiectul să fie lícit	139

5.3.4. Obiectul să existe _____	140
5.3.5. Obiectul să fie posibil _____	141
5.3.6. Obiectul să fie în circuitul civil _____	142
5.3.7. Obiectul să fie o faptă personală a celui care se obligă _____	142
5.3.8. Existența autorizației administrative sau judiciare ori a altei cerințe prevăzute de lege _____	143
6. Cauza (scopul) actului juridic civil _____	143
6.1. Noțiune _____	143
6.2. Cerințele valabilității cauzei actului juridic civil _____	144
6.2.1. Enumerarea cerințelor valabilității cauzei actului juridic civil _____	144
6.2.2. Cauza să existe _____	144
6.2.3. Cauza să fie licită _____	145
6.2.4. Cauza să fie morală _____	146
6.3. Proba cauzei _____	147
7. Forma actului juridic civil _____	147
7.1. Considerații generale _____	147
7.1.1. Noțiunea de formă a actului juridic civil _____	147
7.1.2. Principiul consensualismului _____	147
7.1.3. Clasificarea condițiilor de formă ale actului juridic civil _____	148
7.2. Forma <i>ad validitatem</i> _____	149
7.3. Forma <i>ad probationem</i> _____	153
7.4. Forma pentru opozabilitate față de terți (<i>ad opposabilitatem</i>) _____	154
8. Modalitățile actului juridic civil _____	156
8.1. Termenul _____	156
8.1.1. Noțiune _____	156
8.1.2. Clasificare _____	156
8.1.2.1. <i>Termen suspensiv și termen extinctiv</i> _____	156
8.1.2.2. <i>Termen în favoarea debitorului, termen în favoarea creditorului și termen în favoarea ambelor părți</i> _____	157
8.1.2.3. <i>Termen voluntar (convențional), termen legal și termen jurisdicțional</i> _____	157
8.1.2.4. <i>Termen cu scadență certă și termen cu scadență incertă</i> _____	159
8.1.3. Efectele termenului _____	159
8.2. Condiția _____	162
8.2.1. Noțiune _____	162
8.2.2. Clasificare _____	162
8.2.2.1. <i>Condiție suspensivă și condiție rezolutorie</i> _____	162
8.2.2.2. <i>Condiție casuală, condiție mixtă și condiție potestativă</i> _____	163

8.2.2.3. Condiție pozitivă și condiție negativă	164
8.2.2.4. Condiție posibilă și condiție imposibilă	165
8.2.2.5. Condiție licită și morală și condiție ilicită sau imorală	166
8.2.3. Efectele condiției	166
8.2.4. Comparatie între termen și condiție	169
8.3. Sarcina	170
8.3.1. Noțiune	170
8.3.2. Clasificare	170
8.3.3. Efecte	171
8.3.4. Comparatie între condiție și sarcină	172
IV. EFECTELE ACTULUI JURIDIC CIVIL	173
1. Considerații generale privind efectele actului juridic civil	173
1.1. Noțiunea de efecte ale actului juridic civil	173
1.2. Determinarea efectelor actului juridic civil	173
1.3. Noțiunea și enumerarea principiilor efectelor actului juridic civil	175
2. Principiile efectelor actului juridic civil	175
2.1. Principiul forței obligatorii (<i>pacta sunt servanda</i>)	175
2.1.1. Noțiune și justificare	175
2.1.2. Excepțiile de la principiul forței obligatorii	176
2.1.2.1. Considerații generale	176
2.1.2.2. Cazuri de restrângere a forței obligatorii	177
2.1.2.3. Cazuri de extindere a forței obligatorii	179
2.1.2.4. Prevederea de către lege a posibilității modificării unilaterale a contractului	179
2.1.2.5. Revizuirea efectelor actelor juridice ca urmare a ruperii echilibrului contractual (impreviziunea)	180
2.1.2.6. Revizuirea condițiilor și a sarcinilor în materia liberalităților	184
2.1.3. Situații care nu constituie excepții de la principiul forței obligatorii	185
2.2. Irevocabilitatea efectelor actului juridic civil	186
2.2.1. Noțiune și justificare	186
2.2.2. Excepții de la irevocabilitatea efectelor actului juridic civil	186
2.2.2.1. Considerații generale	186
2.2.2.2. Excepții de la irevocabilitatea actelor juridice civile bilaterale sau plurilaterale	186
2.2.2.3. Excepții de la irevocabilitatea actelor juridice civile unilaterale	189
2.2.2.4. Denunțarea unilaterală	189
2.2.3. Situații care nu constituie excepții de la irevocabilitate	191

2.3. Principiul relativității efectelor actului juridic civil	192
2.3.1. Noțiune și justificare	192
2.3.2. Principiul relativității și opozabilitatea față de terți	
a actului juridic	192
2.3.2.1. Corelația dintre relativitate și opozabilitate	192
2.3.2.2. Distincția dintre relativitatea și opozabilitatea față de terți a actului juridic	193
2.3.3. Noțiunile de parte, terț și având-cauză. Categoriile de avânzi-cauză	193
2.3.4. Excepții de la principiul relativității efectelor actului juridic civil	196
2.3.4.1. Considerații generale	196
2.3.4.2. Categoriile de excepții de la principiul relativității efectelor actului juridic	197
2.3.5. Excepții de la opozabilitatea actului juridic civil	200
V. NULITATEA ACTULUI JURIDIC CIVIL	201
1. Noțiuni generale	201
1.1. Definiția și trăsăturile nulității	201
1.2. Funcțiile nulității	202
1.3. Delimitarea nulității de alte sancțiuni de drept civil (alte cauze de ineficacitate)	203
1.3.1. Nulitatea și rezoluțiunea	203
1.3.2. Nulitatea și rezilierea	204
1.3.3. Nulitatea și caducitatea	205
1.3.4. Nulitatea și revocarea	206
1.3.5. Nulitatea și inopozabilitatea	207
1.3.6. Nulitatea și reducțiunea	208
1.4. Clasificarea nulităților actului juridic civil	209
1.4.1. Nulitatea relativă și nulitatea absolută	209
1.4.2. Nulitatea totală și nulitatea parțială	210
1.4.3. Nulitatea expresă și nulitatea virtuală	211
1.4.4. Nulități de fond și nulități de formă	211
1.4.5. Nulități judiciare, nulități amiabile și nulități de drept. Clauzele considerate nescrise	212
2. Cauzele de nulitate	217
2.1. Precizări introductive	217
2.2. Cauzele de nulitate absolută	218
2.3. Cauzele de nulitate relativă	221
3. Regimul juridic al nulității	223
3.1. Precizări introductive	223

3.2. Regimul juridic al nulității relative _____	223
3.2.1. Enumerarea regulilor care guvernează regimul juridic al nulității relative _____	223
3.2.2. Nulitatea relativă poate fi invocată, în principiu, numai de persoana interesată _____	223
3.2.3. Nulitatea relativă este prescriptibilă pe cale de acțiune și, ca regulă, imprescriptibilă pe cale de excepție _____	225
3.2.4. Nulitatea relativă poate fi acoperită prin confirmare expresă ori tacită _____	225
3.3. Regimul juridic al nulității absolute _____	229
3.3.1. Enumerarea regulilor care guvernează regimul juridic al nulității absolute _____	229
3.3.2. Nulitatea absolută poate fi invocată de oricine are interes, de instanță, de procuror sau de alte organe prevăzute de lege _____	229
3.3.3. Nulitatea absolută este imprescriptibilă extinctiv _____	231
3.3.4. Nulitatea absolută, în principiu, nu poate fi acoperită prin confirmare _____	231
3.4. Tabel recapitulativ privind regimul juridic al nulității _____	232
4. Efectele nulității _____	234
4.1. Considerații generale _____	234
4.1.1. Noțiunea de efecte ale nulității _____	234
4.1.2. Enumerarea principiilor efectelor nulității _____	235
4.2. Principiul retroactivității efectelor nulității _____	235
4.3. Principiul restabilirii situației anterioare prin restituirea prestațiilor (<i>restitutio in integrum</i>) _____	236
4.4. Principiul desființării actului subsecvent ca urmare a anulării actului inițial (<i>resoluto iure dantis, resolvitur ius accipientis</i>) _____	239
4.5. Cazuri care înlătură principiul <i>quod nullum est, nullum producit effectum</i> _____	242
4.5.1. Precizări prealabile _____	242
4.5.2. Conversiunea actului juridic _____	242
4.5.3. <i>Error communis facit ius</i> _____	243
4.5.4. Principiul răspunderii civile delictuale _____	244
PARTEA A II-A. PARTICULARITĂȚI ALE CONTRACTULUI CA IZVOR DE OBLIGAȚII _____	246
I. ÎNCHEIEREA CONTRACTELOR _____	246
1. Considerații generale _____	246
2. Reguli privind încheierea contractului _____	246
3. Negocierile precontractuale _____	246
4. Oferta de a contracta _____	247
4.1. Considerații generale _____	247

4.2. Cerințele propunerii pentru a constitui o ofertă de a contracta	248
4.2.1. Să fie o manifestare de voință reală, neviciată, făcută cu intenția de a produce efecte juridice	248
4.2.2. Să fie precisă și completă	248
4.3. Clasificarea ofertei	249
4.4. Tipologia ofertei de a contracta. Efecte juridice	249
4.5. Revocarea ofertei și retragerea ofertei	251
4.6. Oferta de a contracta și antecontractul	251
5. Acceptarea ofertei	251
6. Momentul și locul încheierii contractului	253
6.1. Momentul încheierii contractului	253
6.2. Locul încheierii contractului	254
II. PACTUL DE OPȚIUNE ȘI PROMISIUNEA DE A CONTRACTA	254
1. Pactul de opțiune	254
2. Promisiunea de a contracta	255
III. PARTICULARITĂȚI PRIVIND EFECTELE CONTRACTELOR	259
1. Excepții de la principiul relativității efectelor contractelor	259
1.1. Stipulația pentru altul	259
1.2. Promisiunea faptei altuia	261
1.3. Cesiunea contractului	262
1.3.1. Considerații generale	262
1.3.2. Condițiile cesiunii contractului	262
1.3.3. Efectele cesiunii contractului	264
2. Excepții de la principiul opozabilității efectelor contractului	265
2.1. Simulația	265
2.1.1. Considerații generale	265
2.1.2. Formele simulației	267
2.1.3. Efectele simulației	269
2.1.3.1. Efectele generale ale simulației	269
2.1.3.2. Efectele simulației față de părți și terți	271
2.1.4. Acțiunea în simulație	272
2.2. Creditorii chirografari	274
IV. REPREZENTAREA ÎN ACTUL JURIDIC CIVIL	275
V. RISCUL CONTRACTULUI	286
PARTEA A III-A. PARTICULARITĂȚI ALE ACTULUI JURIDIC UNILATERAL CA IZVOR DE OBLIGAȚII	289
FIȘA NR. 4. PRESCRIPTIJA EXTINGTIVĂ	295
I. CONSIDERAȚII GENERALE REFERITOARE LA PRESCRIPTIJA EXTINGTIVĂ	295
1. Definiția, natura juridică și reglementarea prescripției extinctive	295
2. Invocarea prescripției extinctive	297

3. Efectul prescripției extinctive	299
3.1. Noțiune și consecințe	299
3.2. Principiile efectului prescripției extinctive	301
4. Delimitarea prescripției extinctive de alte instituții	304
4.1. Prescripția extintivă și uzucapiunea	304
4.2. Prescripția extintivă și termenul, ca modalitate a actului juridic	305
II. DOMENIUL DE APLICARE AL PRESCRIPTIEI EXTINGTIVE	305
1. Noțiune	305
2. Domeniul prescripției extinctive în cadrul drepturilor patrimoniale	306
2.1. Prescripția extintivă și drepturile de creanță	306
2.2. Prescripția extintivă și drepturile reale accesorii	306
2.3. Prescripția extintivă și drepturile reale principale	307
3. Domeniul prescripției în cadrul drepturilor nepatrimoniale	308
3.1. Principiul imprescriptibilității drepturilor nepatrimoniale	308
3.2. Excepții de la principiul imprescriptibilității drepturilor nepatrimoniale	309
4. Probleme speciale referitoare la domeniul prescripției extinctive	310
4.1. Valorificarea dreptului subiectiv civil pe calea excepției (a apărării de fond)	310
4.2. Acțiunea în constatare	312
4.3. Acțiunile mixte	312
4.4. Dualitatea de acțiuni	313
4.5. Drepturile potestative (secundare)	314
4.6. Acțiunea în repararea (compensarea) prejudiciului moral	315
4.7. Acțiunea în restituirea prestațiilor executate în baza unui act juridic civil desființat, desfăcut sau ale cărui obligații au devenit imposibil de executat	316
4.8. Acțiunea în restituire întemeiată pe plata nedatorată și alte acțiuni în restituire	317
4.9. Acțiunile în materie succesorală	317
4.10. Acțiunile în materie de carte funciară	320
4.11. Alte acțiuni în justiție	321
III. TERMENELE DE PRESCRIPTIE EXTINGTIVĂ	323
1. Noțiune și clasificare	323
2. Termenul general de prescripție extintivă	324
3. Termene speciale de prescripție extintivă	326
IV. CURSUL PRESCRIPTIEI EXTINGTIVE	328
1. Începutul prescripției extinctive	328
1.1. Regula generală privind începutul prescripției extinctive	328

1.2. Reguli speciale privind începutul prescripției extinctive	329
1.2.1. Ipoteza dreptului la acțiunea în executarea obligației de a da sau de a face	329
1.2.2. Ipoteza dreptului la acțiunea în restituirea prestațiilor	331
1.2.3. Ipoteza dreptului la acțiunea în executarea prestațiilor succesive	331
1.2.4. Ipoteza dreptului la acțiunea în materia asigurărilor contractuale	332
1.2.5. Ipoteza dreptului la acțiunea în repararea pagubei cauzate printr-o faptă ilicită și cazuri asimilate	332
1.2.6. Ipoteza dreptului la acțiunea în anularea actului juridic	335
1.2.7. Ipoteza dreptului la acțiunea în răspundere pentru vicii aparente	337
1.2.8. Ipoteza dreptului la acțiunea în răspundere pentru vicii ascunse	337
1.2.9. Alte reguli speciale privind începutul prescripției extinctive	339
2. Suspendarea prescripției extinctive	343
2.1. Noțiune. Justificare	343
2.2. Cauze de suspendare a cursului prescripției extinctive	344
2.2.1. Cauze generale de suspendare a cursului prescripției extinctive	344
2.2.2. Cauze speciale de suspendare a cursului prescripției extinctive	347
2.3. Efectele suspendării prescripției	348
2.3.1. Efectul general	348
2.3.2. Efectul special	348
2.3.3. Beneficiul și extinderea efectului suspendării	349
3. Întreruperea prescripției extinctive	349
3.1. Noțiune. Justificare	349
3.2. Cauzele de întrerupere a prescripției	350
3.3. Efectele întreruperii prescripției	355
3.4. Beneficiul și extinderea efectului întreruperii	356
4. Repunerea în termenul de prescripție	357
4.1. Noțiune și justificare	357
4.2. Domeniul repunerii în termenul de prescripție extintivă	357
4.3. Termenul pentru repunerea în termenul de prescripție extintivă	358
4.4. Efectul repunerii în termen	358
V. ÎMPLINIREA PRESCRIPTIEI EXTINGTIVE	359
1. Precizări prealabile	359
2. Regulile de stabilire a momentului împlinirii prescripției extinctive	359

FIȘA NR. 5. DECĂDEREA	362
I. NOȚIUNE. CLASIFICAREA TERMENELOR DE DECĂDERE	362
1. Noțiunea de decădere	362
2. Clasificarea termenelor de decădere	362
II. DOMENIUL DE APLICARE AL DECĂDERII	363
III. REGIMUL JURIDIC AL TERMENELOR DE DECĂDERE	366
IV. EFECTELE DECĂDERII	368
V. COMPARAȚIE ÎNTRE PRESCRIPTIA EXTINGTIVĂ ȘI DECĂDERE	369

PERSOANELE	371

FIȘA NR. 6. PERSOANA FIZICĂ	373
I. CAPACITATEA CIVILĂ A PERSOANEI FIZICE	373
1. Considerații generale	373
1.1. Subiectele de drept civil și capacitatea juridică	373
1.2. Persoana fizică. Noțiune și clasificare	374
2. Capacitatea de folosință a persoanei fizice	375
2.1. Noțiunea și caracterele juridice ale capacității de folosință a persoanei fizice	375
2.2. Începutul capacității de folosință a persoanei fizice	376
2.3. Conținutul capacității de folosință a persoanei fizice	377
2.4. Sfârșitul capacității de folosință a persoanei fizice	378
2.4.1. Determinarea momentului încetării capacității de folosință a persoanei fizice	378
2.4.2. Declararea judecătorească a morții	378
3. Capacitatea de exercițiu a persoanei fizice	383
3.1. Noțiunea și caracterele juridice ale capacității de exercițiu a persoanei fizice	383
3.2. Situații juridice privind capacitatea de exercițiu a persoanei fizice	384
II. IDENTIFICAREA PERSOANEI FIZICE	396
1. Considerații generale	396
2. Numele persoanei fizice	397
2.1. Noțiune, natură juridică, structura și caracterele juridice	397
2.2. Stabilirea (dobândirea) numelui de familie și a prenumelui	401
2.3. Modificarea numelui de familie	406
2.4. Schimbarea numelui de familie și a prenumelui	416
2.5. Alte mijloace de individualizare, asemănătoare numelui	425
2.6. Apărarea dreptului la nume și la pseudonim	427

3. Domiciliul și reședința _____	428
3.1. Noțiunea, natură juridică, felurile și caracterele juridice ale domiciliului _____	428
3.2. Domiciliul de drept comun _____	431
3.3. Domiciliul legal _____	434
3.4. Domiciliul ales (convențional) _____	437
3.5. Domiciliul profesional _____	439
3.6. Reședința _____	440
III. OCROTIREA PERSOANEI FIZICE PRIN MIJLOACE DE DREPT CIVIL _____	443
1. Considerații generale _____	443
2. Ocrotirea minorului _____	445
2.1. Ocrotirea minorului prin autoritatea părintească _____	445
2.2. Tutela minorului _____	446
2.3. Curatela minorului _____	462
3. Ocrotirea majorului prin consiliere judiciară și tutelă specială _____	465
3.1. Considerații generale _____	465
3.2. Condiții de fond privind instituirea consilierii judiciare și a tutelei speciale _____	469
3.3. Durata consilierii judiciare și a tutelei speciale _____	470
3.4. Procedura instituirii consilierii judiciare și a tutelei speciale _____	471
3.5. Efectele instituirii consilierii judiciare și a tutelei speciale _____	476
3.6. Prolungirea și încetarea măsurilor de ocrotire _____	480
3.7. Comparatie între tutela celui care beneficiază de consiliere judiciară sau tutelă specială și tutela minorului sub 14 ani _____	482
4. Ocrotirea persoanei fizice cu capacitate de exercițiu deplină, aflate în situații deosebite _____	484
4.1. Curatela persoanei fizice cu capacitate de exercițiu deplină, aflate în situații speciale _____	484
4.2. Asistența pentru încheierea actelor juridice _____	488
4.3. Asistarea anumitor persoane fizice cu capacitate deplină de exercițiu la încheierea anumitor acte juridice _____	492
FIȘA NR. 7. PERSOANA JURIDICĂ. PROFESIONISTUL ȘI ÎNTREPRINDEREA _____	495
I. PERSOANA JURIDICĂ _____	495
1. Considerații generale _____	495
1.1. Noțiune, enumerare și clasificare _____	495
1.2. Elemente constitutive _____	497
2. Înființarea persoanei juridice _____	499
2.1. Moduri de înființare _____	499
2.2. Durata persoanei juridice _____	500
2.3. Înregistrarea persoanei juridice _____	500

2.4. Nulitatea persoanei juridice _____	502
2.4.1. Cazurile și regimul juridic al nulității absolute _____	502
2.4.2. Cazurile și regimul juridic al nulității relative _____	503
2.4.3. Particularități privind nulitatea persoanelor juridice _____	503
2.4.4. Efectele nulității _____	505
3. Capacitatea de folosință a persoanei juridice _____	505
3.1. Noțiunea și caracterele juridice ale capacității de folosință a persoanei juridice _____	505
3.2. Începutul capacității de folosință a persoanei juridice _____	506
3.3. Conținutul capacității de folosință a persoanei juridice _____	507
3.4. Sfârșitul capacității de folosință a persoanei juridice _____	508
4. Capacitatea de exercițiu a persoanei juridice _____	508
4.1. Noțiunea de capacitate de exercițiu a persoanei juridice _____	508
4.2. Începutul capacității de exercițiu a persoanei juridice _____	508
4.3. Conținutul capacității de exercițiu a persoanei juridice _____	509
4.4. Sfârșitul capacității de exercițiu a persoanei juridice _____	510
5. Funcționarea persoanei juridice _____	510
5.1. Actele emise de organele persoanei juridice. Obligațiile membrilor organelor de administrare _____	510
5.2. Acțiunea în anularea actelor emise de organele persoanei juridice _____	511
5.3. Răspunderea pentru acte juridice _____	513
5.4. Răspunderea pentru fapte juridice _____	513
5.4.1. Persoanele juridice de drept privat _____	513
5.4.2. Persoanele juridice de drept public _____	513
5.5. Independența patrimonială _____	514
5.6. Răspunderea membrilor organelor persoanei juridice _____	515
6. Identificarea persoanei juridice. Atribute de identificare _____	515
7. Reorganizarea persoanei juridice _____	519
7.1. Noțiune _____	519
7.2. Moduri de reorganizare _____	519
7.2.1. Fuziunea persoanei juridice _____	519
7.2.2. Divizarea persoanei juridice _____	520
7.2.3. Transformarea persoanei juridice _____	521
7.3. Efecte comune tuturor formelor de reorganizare a persoanei juridice _____	522
7.4. Opoziția împotriva actelor prin care s-a hotărât reorganizarea _____	523
8. Încetarea persoanei juridice _____	523
8.1. Modurile de încetare a persoanei juridice _____	523
8.2. Dizolvarea persoanei juridice _____	523
8.2.1. Noțiune _____	523

8.2.2. Cazuri de dizolvare	524
8.2.3. Efectele dizolvării	524
8.3. Comparație între dizolvare și reorganizare	526
8.4. Încetarea anumitor persoane juridice	526
8.5. Data încetării personalității juridice	526
II. PROFESIONISTUL ȘI ÎNTREPRINDEREA	526
1. Principiul	526
2. Profesionistul	527
3. Întreprinderea	530
FIȘA NR. 8. APĂRAREA DREPTURILOR NEPATRIMONIALE	533
I. CONSIDERAȚII GENERALE	533
II. MIJLOACELE DE APĂRARE A DREPTURILOR NEPATRIMONIALE	534
1. Mijloacele de apărare reglementate de art. 253 C.civ.	534
2. Măsurile provizorii reglementate de art. 255 C.civ.	541
FAMILIA	545
FIȘA NR. 9. CĂSĂTORIA	547
I. NOȚIUNE, CARACTERE JURIDICE, NATURĂ JURIDICĂ	547
II. LIBERTATEA MATRIMONIALĂ	548
III. LOGODNA	548
IV. ÎNCHEIEREA CĂSĂTORIEI. CONDIȚII DE VALABILITATE	551
1. Reglementare	551
2. Condițiile de fond pentru încheierea căsătoriei	551
3. Condițiile de formă (formalitățile) pentru încheierea căsătoriei	555
V. NULITATEA CĂSĂTORIEI	561
1. Noțiune și reglementare	561
2. Nulitatea absolută a căsătoriei	561
3. Nulitatea relativă a căsătoriei	563
4. Efectele nulității căsătoriei	564
VI. EFECTELE CĂSĂTORIEI	566
1. Drepturile și îndatoririle personale ale soților	566
2. Drepturile și obligațiile patrimoniale ale soților	567
FIȘA NR. 10. REGIMURILE MATRIMONIALE (DREPTURILE ȘI OBLIGAȚIILE PATRIMONIALE ALE SOȚILOR)	568
I. DISPOZIȚII COMUNE APLICABILE REGIMURILOR MATRIMONIALE	568
1. Considerații generale privind regimul matrimonial	568
2. Convenția matrimonială	570
2.1. Considerații generale	570

2.2. Încheierea convenției matrimoniale	571
2.3. Nulitatea și caducitatea convenției matrimoniale	574
2.4. Publicitatea și opozabilitatea convenției matrimoniale	576
2.5. Efectele convenției matrimoniale	579
3. Regimul primar imperativ	579
3.1. Considerații generale	579
3.2. Conținutul regimului primar imperativ	580
II. REGIMUL COMUNITĂȚII LEGALE	588
1. Principiile și trăsăturile regimului comunității legale	588
2. Bunurile soților	590
3. Datoriile soților	598
4. Funcționarea regimului comunității legale	600
5. Partajul bunurilor comune în timpul regimului comunității	606
6. Comunitatea legală a soților și aportul de bunuri comune	608
7. Încetarea și lichidarea regimului comunității legale	612
III. REGIMURILE MATRIMONIALE CONVENȚIONALE	614
IV. MODIFICAREA REGIMULUI MATRIMONIAL	623
FIȘA NR. 11. DESFACEREA CĂSĂTORIEI	627
I. CONSIDERAȚII GENERALE	627
II. CAZURILE DE DIVORȚ	627
1. Cazurile și motivele de divorț. Enumerare	627
2. Divorțul prin acordul soților pe cale judiciară	628
2.1. Condiții	628
2.2. Cererea de divorț	628
3. Divorțul prin acordul soților pe cale administrativă	632
4. Divorțul prin acordul soților prin procedură notarială	635
5. Divorțul din culpă	637
5.1. Enumerarea cazurilor de divorț din culpă	637
5.2. Divorțul pentru motive temeinice	638
5.3. Divorțul pentru separarea în fapt îndelungată	639
6. Divorțul din cauza stării de sănătate a unui soț	640
III. EFECTELE DIVORȚULUI	640
1. Data desfacerii căsătoriei	640
2. Efectele divorțului cu privire la raporturile nepatrimoniale dintre soți	641
3. Efectele divorțului cu privire la raporturile patrimoniale dintre soți	642
3.1. Categoriile de efecte	642
3.2. Efecte cu privire la regimul matrimonial	642
3.3. Dreptul la despăgubiri	644

3.4. Obligația de întreținere între foștii soți _____	645
3.5. Prestația compensatorie _____	646
4. Efectele divorțului cu privire la raporturile dintre părinți și copiii lor minori _____	648
4.1. Considerații generale _____	648
4.2. Exercițarea autorității părintești _____	649
4.3. Stabilirea locuinței copilului după divorț _____	650
4.4. Stabilirea contribuției părinților la cheltuielile de creștere, educare, învățatură și pregătire profesională a copilului _____	651
4.5. Modificarea măsurilor luate cu privire la copil _____	651
FIȘA NR. 12. FILIAȚIA _____	653
I. NOȚIUNI INTRODUCTIVE _____	653
II. DISPOZIȚII GENERALE PRIVIND STABILIREA FILIAȚIEI. PREZUMȚIA DE PATERNITATE _____	653
1. Clasificarea filiației _____	653
2. Modurile de stabilire a filiației _____	654
3. Dovada filiației _____	654
4. Posesia de stat (folosirea stării civile) _____	654
5. Prezumția de paternitate _____	656
6. Timpul legal al concepțiunii _____	657
III. RECUNOAȘTEREA COPILULUI _____	657
1. Noțiuni și caractere juridice _____	657
2. Felurile recunoașterii _____	658
3. Nulitatea recunoașterii _____	659
4. Contestarea recunoașterii _____	660
IV. ACȚIUNILE PRIVIND FILIAȚIA _____	660
1. Dispoziții comune privind acțiunile referitoare la filiație _____	660
2. Contestarea filiației _____	663
3. Acțiunea în stabilirea filiației față de mamă (în stabilirea maternității) _____	664
4. Acțiunea în stabilirea filiației față de tatăl din afara căsătoriei (în stabilirea paternității din afara căsătoriei) _____	666
5. Acțiunile privind filiația față de tatăl din căsătorie. Acțiunea în tăgada paternității _____	668
5.1. Considerații introductive _____	668
5.2. Trăsături specifice acțiunii în tăgada paternității, în funcție de titularul ei _____	669
5.3. Efectele admiterii acțiunii în tăgada paternității _____	673

FIȘA NR. 13. OBLIGAȚIA DE ÎNȚEȚINERE	674
I. NOȚIUNE ȘI CARACTERE JURIDICE	674
II. PERSOANELE ÎNTRE CARE EXISTĂ OBLIGAȚIA DE ÎNȚEȚINERE ȘI ORDINEA ÎN CARE ACEASTA SE DATOREAZĂ	675
1. Persoanele între care există obligația de întreținere	675
2. Ordinea în care se datorează obligația de întreținere	676
3. Particularități ale obligației de întreținere	677
III. CONDIȚIILE OBLIGAȚIEI DE ÎNȚEȚINERE	678
IV. STABILIREA ȘI EXECUTAREA OBLIGAȚIEI DE ÎNȚEȚINERE	680
 FIȘA NR. 14. AUTORITATEA PĂRINTEASCĂ	 685
I. NOȚIUNE. DURATA ȘI EXERCITAREA AUTORITĂȚII PĂRINTEȘTI	685
II. DREPTURILE ȘI ÎNDATORIRILE PĂRINTEȘTI	686
III. MODUL DE EXERCITARE A AUTORITĂȚII PĂRINTEȘTI	691
1. Regula și excepția	691
2. Exercițarea autorității părintești în caz de divorț sau în cazul copilului din afara căsătoriei, a cărui filiație a fost stabilită față de părinți	693
IV. DECĂDEREA DIN EXERCITIUL DREPTURILOR PĂRINTEȘTI	696
 DREPTURILE REALE PRINCIPALE	 699
 FIȘA NR. 15. PATRIMONIUL	 701
I. CONSIDERAȚII GENERALE	701
II. ELEMENTELE PATRIMONIULUI	701
1. Activul patrimonial	701
2. Pasivul patrimonial	702
III. CARACTERELE JURIDICE ALE PATRIMONIULUI	702
1. Este o universalitate juridică	702
2. Orice persoană are un patrimoniu	703
3. Este unic	703
4. Este divizibil	704
5. Este intransmisibil	706
IV. FUNCȚIILE PATRIMONIULUI	706
1. Constituie garanția comună a creditorilor chirografari	706
2. Explică și permite subrogația reală cu titlu universal	707
3. Explică și permite transmisiunea universală și transmisiunea cu titlu universal	709

FIȘA NR. 16. DREPTUL DE PROPRIETATE	710
I. CONSIDERAȚII GENERALE	710
II. DREPTUL DE PROPRIETATE PRIVATĂ	710
1. Noțiuni	710
2. Titulari. Obiect. Moduri de dobândire	710
3. Conținutul juridic al dreptului de proprietate privată	712
3.1. Noțiuni. Atributele dreptului de proprietate privată	712
3.2. Caracterele juridice ale dreptului de proprietate privată	713
4. Limitele exercitării dreptului de proprietate privată	714
4.1. Considerații generale. Categoriile de limite	714
4.2. Limite legale de interes privat stabilite de Codul civil	715
4.2.1. Limite referitoare la folosirea apelor	715
4.2.2. Picătura streșinii	717
4.2.3. Distanța și lucrările intermediare cerute pentru anumite construcții, lucrări și plantații	717
4.2.4. Limite privind vederea asupra proprietății vecinului	718
4.2.5. Limite referitoare la dreptul de trecere	718
4.2.5.1. Considerații generale	718
4.2.5.2. Caracterele juridice ale dreptului de trecere	720
4.2.5.3. Acțiunea în justiție prin care se cere recunoașterea unui drept de trecere	720
4.2.5.4. Dreptul la despăgubire. Acțiunea în despăgubire	721
4.2.5.5. Stingerea dreptului de trecere	722
4.2.5.6. Problema răscumpărării dreptului de trecere	722
4.3. Alte limite legale de interes privat/public stabilite de Codul civil	723
4.4. Limite convenționale (voluntare)	725
4.4.1. Clauza de inalienabilitate	725
4.4.1.1. Considerații generale	725
4.4.1.2. Clauza de inalienabilitate expresă și clauza de inalienabilitate implicită	725
4.4.1.3. Invocarea clauzei de inalienabilitate	726
4.4.1.4. Condițiile speciale de valabilitate	726
4.4.1.5. Opozabilitatea clauzei de inalienabilitate	727
4.4.1.6. Efectele clauzei de inalienabilitate	728
4.4.1.7. Sancțiunea nerespectării clauzei de inalienabilitate	728
4.4.1.8. Încetarea efectelor clauzei de inalienabilitate înainte de împlinirea termenului	729
5. Regimul juridic al imobilelor proprietate privată	730
5.1. Realizarea și desființarea construcțiilor	730
5.1.1. Considerații generale	730

5.1.2. Amenajarea teritoriului	730
5.1.2.1. <i>Considerații generale</i>	730
5.1.2.2. <i>Urbanismul</i>	731
5.2. Înscrierea în cartea funciară a dreptului de proprietate asupra construcțiilor	746
5.3. Circulația juridică a imobilelor proprietate privată	749
5.3.1. Reguli generale	749
5.3.2. Reguli privind dobândirea dreptului de proprietate asupra imobilelor situate în România de către persoanele fizice sau juridice străine și apatrizi	751
5.3.3. Forma ad validitatem a actelor juridice de înstrăinare a imobilelor și înscrierea acestora în cartea funciară	753
5.3.4. Cerințe speciale privind înstrăinarea imobilelor	753
5.3.5. Dreptul de preempțiune (drept prioritar la cumpărare)	757
5.3.5.1. <i>Noțiune. Reguli generale</i>	757
5.3.5.2. <i>Preempțiunea reglementată prin legi (norme juridice) speciale</i>	757
III. DREPTUL DE PROPRIETATE PUBLICĂ	759
1. Noțiune	759
2. Titularii dreptului de proprietate publică	760
3. Obiectul dreptului de proprietate publică	760
3.1. Criterii de apartenență la domeniul public	760
3.2. Principalele reglementări privind bunurile proprietate publică	761
3.3. Regimul juridic al unor categorii de bunuri proprietate publică	762
3.4. Delimitarea domeniului public național, județean și local. Criterii. Transferul bunurilor	763
4. Caracterele juridice specifice dreptului de proprietate publică	764
5. Modurile de dobândire a dreptului de proprietate publică	765
5.1. Exproprierea pentru cauză de utilitate publică	765
5.1.1. Considerații generale	765
5.1.2. Exproprierea în sistemul Legii nr. 33/1994	766
5.1.2.1. <i>Declararea utilității publice</i>	768
5.1.2.2. <i>Măsurile premergătoare exproprierii</i>	770
5.1.2.3. <i>Exproprierea propriu-zisă și stabilirea despăgubirilor</i>	771
5.1.3. Exproprierea în sistemul Legii nr. 255/2010	775
6. Exercitarea dreptului de proprietate publică	786
6.1. Considerații generale	786
6.2. Dreptul de administrare	789
6.2.1. Titularii și caracterele dreptului de administrare	789
6.2.2. Natura juridică a dreptului de administrare	790
6.2.2.1. <i>Categorii de raporturi juridice</i>	790

6.2.2.2. <i>Natura juridică mixtă și conținutul juridic al dreptului de administrare</i>	791
6.2.3. Încetarea dreptului de administrare	793
6.3. Concesionarea bunurilor proprietate publică	793
6.3.1. Noțiunea și definiția legală a contractului de concesiune	793
6.3.2. Stabilirea cadrului juridic incident	794
6.3.3. Particularități privind contractul de concesiune	795
6.3.4. Acțiunile în justiție	801
6.4. Închirierea bunurilor proprietate publică	802
6.5. Dreptul de folosință gratuită	804
7. Încetarea dreptului de proprietate publică	806

FIȘA NR. 17. MODALITĂȚILE JURIDICE ALE DREPTULUI DE PROPRIETATE

PRIVATĂ	807
I. CONSIDERAȚII GENERALE	807
II. PROPRIETATEA COMUNĂ	807
1. Noțiunea și formele proprietății comune	807
2. Dreptul de proprietate comună pe cote-părți (coproprietatea)	808
2.1. Noțiune și caractere juridice. Clasificare. Presupunția de coproprietate	808
2.2. Coproprietatea obișnuită	809
2.2.1. Noțiune. Izvoare. Titulari. Presupunția de egalitate a cotelor-părți	809
2.2.2. Exercițarea posesiei asupra bunului aflat în coproprietate	809
2.2.3. Drepturile coproprietarilor cu privire la întregul bun	810
2.2.3.1. <i>Actele materiale (actele privind exercitarea atributului folosinței)</i>	810
2.2.3.2. <i>Actele juridice</i>	812
2.2.4. Contractul de administrare a coproprietății	814
2.2.5. Drepturile coproprietarilor cu privire la cota-parte proprie din drept	815
2.2.6. Acțiunile în justiție	815
2.2.7. Obligațiile coproprietarilor	817
2.2.8. Încetarea coproprietății obișnuite	818
2.3. Coproprietatea forțată	818
2.3.1. Noțiune și obiect	818
2.3.2. Drepturile și obligațiile coproprietarilor	819
2.3.3. Coproprietatea asupra părților comune din clădirile cu mai multe etaje sau apartamente având proprietari diferiți	820
2.3.3.1. <i>Noțiune</i>	820
2.3.3.2. <i>Exercițarea dreptului de folosință</i>	820

2.3.3.3. Situația distrugerii clădirii	823
2.3.3.4. Încetarea destinației de folosință comună	823
2.3.4. Coproprietatea asupra despărțiturilor comune	824
2.3.4.1. Noțiune. Presumția de comunitate (coproprietate)	824
2.3.4.2. Reguli privind despărțiturile comune	825
2.3.5. Coproprietatea asupra bunurilor care constituie amintiri de familie	826
3. Proprietatea comună în devălmășie	827
4. Partajul	828
4.1. Noțiune. Enumerarea felurilor partajului	828
4.2. Formele de coproprietate în care partajul se poate realiza	828
4.3. Felurile partajului. Forma actului în care partajul se poate realiza	829
4.4. Imprescriptibilitatea partajului	830
4.5. Suspendarea partajului	830
4.6. Modurile de împărțire	831
4.6.1. Reguli procedurale privind modurile de împărțire	831
4.6.2. Reguli privind partajul judiciar	831
4.7. Stingerea datoriilor și situația creditorilor	832
4.7.1. Stingerea datoriilor născute în legătură cu bunul comun	832
4.7.2. Executarea silită privitoare la bunul comun. Drepturile creditorilor	832
4.8. Efectele partajului	833
III. PROPRIETATEA PERIODICĂ, PROPRIETATEA REZOLUBILĂ ȘI PROPRIETATEA ANULABILĂ	836
1. Proprietatea periodică	836
2. Proprietatea rezolubilă	838
3. Proprietatea anulabilă	839
FIȘA NR. 18. ACȚIUNEA ÎN REVENDICARE	840
I. ASPECTE GENERALE	840
1. Noțiune și caractere juridice	840
2. Delimitarea acțiunii în revendicare de alte acțiuni	841
2.1. Acțiunea în revendicare și acțiunea posesorie	841
2.2. Acțiunea în revendicare și acțiunea confesorie	842
2.3. Acțiunea în revendicare și acțiunea negatorie	843
2.4. Acțiunea în revendicare și acțiunea în grănițuire	843
2.5. Acțiunea în revendicare și acțiunea în constatare	845
2.6. Acțiunea în revendicare și acțiunea în evacuare	846
2.7. Acțiunea în revendicare și petiția de ereditate	847
3. Calitatea procesuală	848
3.1. Calitatea procesuală activă	848

3.2. Calitatea procesuală pasivă _____	850
3.3. Aspecte procesuale _____	852
II. ACȚIUNEA ÎN REVENDICARE IMOBILIARĂ _____	853
1. Proba dreptului de proprietate _____	853
1.1. Considerații introductive _____	853
1.2. Situații de distins în funcție de modul de dobândire a dreptului de proprietate asupra imobilului revendicat _____	854
1.3. Noțiunea de titlu în materia acțiunii în revendicare _____	855
1.4. Situații posibile _____	857
1.4.1. Precizări prealabile _____	857
1.4.2. Enumerarea ipotezelor posibile _____	858
1.4.3. Situația în care ambele părți dețin un titlu _____	858
1.4.4. Situația în care numai una dintre părți are un titlu _____	861
1.4.5. Situația în care niciuna dintre părți nu are un titlu _____	861
2. Imprescriptibilitatea acțiunii în revendicare imobiliară _____	861
2.1. Acțiunea în revendicare imobiliară întemeiată pe dreptul de proprietate privată _____	861
2.2. Acțiunea în revendicare întemeiată pe dreptul de proprietate publică _____	862
III. ACȚIUNEA ÎN REVENDICARE MOBILIARĂ _____	862
1. Situații de distins _____	862
2. Ipoteza reglementată de art. 937 alin. (1) C.civ. _____	863
2.1. Precizări prealabile _____	863
2.2. Condiții _____	863
3. Revendicarea de la terțul dobânditor de bună-credință a bunului mobil pierdut sau furat _____	865
4. Revendicarea bunului mobil de la hoț, de la gășitorul care nu s-a conformat dispozițiilor art. 942 și urm. C.civ. sau de la terțul dobânditor de rea-credință _____	867
5. Ipoteza în care gășitorul bunului mobil s-a conformat dispozițiilor art. 942 și urm. C.civ. _____	867
IV. EFECTELE ADMITERII ACȚIUNII ÎN REVENDICARE _____	869
1. Precizări introductive _____	869
2. Efectele între părți _____	869
2.1. Restituirea lucrului _____	869
2.2. Restituirea produselor și a fructelor _____	872
2.3. Suportarea cheltuielilor făcute de către posesor cu lucrul pe care îl restituie _____	873
2.4. Dreptul de retenție _____	874
3. Opozabilitatea față de terți _____	875

FIȘA NR. 19. DEZMEMBRĂMINTELE DREPTULUI DE PROPRIETATE

PRIVATĂ	876
I. CONSIDERAȚII GENERALE	876
1. Noțiune. Domeniu de aplicare. Caractere juridice. Enumerare	876
II. DREPTUL DE SUPERFICIE	877
1. Noțiune și caractere juridice	877
2. Constituirea dreptului de superficie	879
3. Exercițarea dreptului de superficie	882
3.1. Limitele și condițiile de exercitare a dreptului	882
3.2. Drepturile și obligațiile superficiarului și ale proprietarului terenului	882
3.2.1. Drepturile și obligațiile superficiarului	882
3.2.2. Drepturile și obligațiile proprietarului terenului	883
3.2.3. Prestația datorată de superficiar proprietarului terenului în cazul superficiei constituite cu titlu oneros	883
3.2.4. Acțiunile pe care le poate exercita superficiarul	884
4. Stingerea dreptului de superficie	884
III. DREPTUL DE UZUFRACT	887
1. Noțiune și caractere juridice	887
2. Constituirea dreptului de uzufruct	888
2.1. Domeniul de aplicare (obiectul uzufructului). Titularul dreptului de uzufruct	888
2.2. Modalități de constituire	889
2.3. Durata uzufructului	889
3. Efectele uzufructului	890
3.1. Drepturile uzufructuarului	890
3.2. Obligațiile uzufructuarului	894
3.3. Drepturile nudului proprietar	897
3.4. Obligațiile nudului proprietar	897
4. Stingerea uzufructului	898
IV. DREPTUL DE UZ ȘI DREPTUL DE ABITAȚIE	900
1. Noțiune	900
2. Asemănări și deosebiri între dreptul de uz și dreptul de abitație	900
V. DREPTUL DE SERVITUTE	901
1. Noțiune și caractere juridice	901
2. Clasificarea servituților	902
3. Constituirea servituții	903
4. Exercițarea dreptului de servitute	903
4.1. Drepturile și obligațiile proprietarului fondului dominant	903
4.2. Drepturile și obligațiile proprietarului fondului aservit	904
4.3. Exercițarea servituții în caz de împărțire a fondurilor	905
5. Stingerea servituților	905

FIȘA NR. 20. POSESIA	908
I. CONSIDERAȚII GENERALE	908
1. Noțiune	908
2. Elementele constitutive ale posesiei	908
3. Delimitarea posesiei, ca stare de fapt, de alte situații juridice	909
3.1. Posesia, ca stare de fapt, și posesia, ca stare de drept (ca atribut al unui drept real principal)	909
3.2. Posesia și detinția precară	910
3.3. Intervertirea detinției precare în posesie	911
4. Dobândirea și pierderea posesiei	911
II. VICIILE POSESIEI	912
III. EFECTELE POSESIEI	914
1. Precizări introductive	914
2. Posesia creează o prezumție de proprietate	915
3. Posesia de bună-credință conduce la dobândirea fructelor produse de bunul asupra căruia se exercită	916
4. Acțiunile posesorii	917
4.1. Noțiune. Feluri de acțiuni posesorii	917
4.2. Acțiunea posesorie generală (acțiunea în complângere)	917
4.3. Acțiunea posesorie specială (acțiunea în reintegrare)	918
4.4. Aspecte procesuale privind acțiunile posesorii	918
4.5. Luarea măsurilor pentru conservarea bunului asupra căruia se exercită posesia	920
FIȘA NR. 21. ACCESIUNEA	922
I. CONSIDERAȚII GENERALE	922
II. ACCESIUNEA IMOBILIARĂ NATURALĂ	922
1. Noțiune	922
2. Cazurile de accesiune imobiliară naturală prevăzute de Codul civil și regimul lor juridic	922
3. Natura juridică a unor termene prevăzute de Codul civil	924
III. ACCESIUNEA IMOBILIARĂ ARTIFICIALĂ	924
1. Considerații generale	924
2. Accesiunea imobiliară artificială ca prezumție de proprietate	925
3. Noțiunea de lucrări autonome și lucrări adăugate	926
4. Realizarea lucrării de către proprietarul imobilului cu materialele altei persoane	927
5. Realizarea unei lucrări autonome cu caracter durabil asupra imobilului altuia	928
6. Realizarea unei lucrări adăugate cu caracter durabil asupra imobilului altuia	930
7. Lucrările realizate parțial asupra imobilului autorului	931

8. Lucrările provizorii	932
9. Realizarea unei lucrări asupra imobilului altuia cu materialele unui terț	932
10. Aspecte care privesc atât pe autorul de bună-credință, cât și pe autorul de rea-credință	933
IV. ACCESIUNEA MOBILIARĂ	937
1. Noțiune	937
2. Confecționarea bunului mobil cu materialele altei persoane	937
3. Unirea a două bunuri mobile	938
FIȘA NR. 22. UZUCAPIUNEA	939
I. CONSIDERAȚII GENERALE	939
1. Noțiune și justificare	939
2. Bunurile care nu pot fi dobândite prin uzucapiune	939
3. Felurile uzucapiunii în sistemul Codului civil din 2009	940
4. Posesia utilă, condiție esențială a uzucapiunii	940
II. UZUCAPIUNEA IMOBILIARĂ EXTRATABULARĂ	943
III. UZUCAPIUNEA IMOBILIARĂ TABULARĂ	945
IV. UZUCAPIUNEA MOBILIARĂ	946
V. ASPECTE COMUNE UZUCAPIUNII EXTRATABULARE, TABULARE ȘI MOBILIARE	946
1. Joncțiunea posesiilor	946
2. Calculul termenului uzucapiunii	947
VI. INVOCAREA UZUCAPIUNII	948
1. Invocarea uzucapiunii imobiliare extratabulare	948
2. Invocarea uzucapiunii imobiliare tabulare	949
3. Invocarea uzucapiunii mobiliare	949
FIȘA NR. 23. PUBLICITATEA IMOBILIARĂ. CARTEA FUNCİARĂ	950
I. CONSIDERAȚII GENERALE PRIVIND PUBLICITATEA IMOBILIARĂ ȘI CARTEA FUNCİARĂ	950
II. PRINCIPIILE CĂRȚII FUNCİARE	953
III. ÎNSCRIERILE ÎN CARTEA FUNCİARĂ	962
1. Noțiune și clasificare	962
2. Înscrierile privind obiectul material al cărții funciare	963
3. Înscrierile privind obiectul juridic al cărții funciare	964
4. Procedura de înscriere în cartea funciară	976
IV. ACȚIUNILE ÎN JUSTIȚIE SPECIFICE CĂRȚII FUNCİARE	981
1. Noțiune și enumerare	981
2. Acțiunea în prestație tabulară	981
3. Acțiunea în justificare tabulară	984
4. Acțiunea în rectificare	986

LUCRARE COORDONATĂ DE GABRIEL BOROI

Fișe de drept civil

2. Obligațiile. Contractele. Moștenirea

Ediția a 9-a, revizuită și adăugită

*Colectivul de autori: Gabriel Boroi,
Carla Alexandra Anghelescu, Ioana Nicolae*

Editura
Hamangiu
2025

La realizarea lucrării au fost valorificate, ca surse bibliografice principale, următoarele materiale:

- GABRIEL BOROI, CARLA ALEXANDRA ANGHELESCU, *Curs de drept civil. Partea generală*, ediția a 3-a, revizuită și adăugită, Ed. Hamangiu, București, 2021;
- GABRIEL BOROI, CARLA ALEXANDRA ANGHELESCU, BOGDAN NAZAT, *Curs de drept civil. Drepturile reale principale*, ediția a 2-a, Ed. Hamangiu, București, 2013;
- GABRIEL BOROI, LIVIU STĂNCIULESCU, *Instituții de drept civil în reglementarea noului Cod civil*, Ed. Hamangiu, București, 2012;
- GABRIEL BOROI, *Drept civil. Partea generală. Persoanele*, ediția a 4-a, Ed. Hamangiu, București, 2010;
- GABRIEL BOROI, GABRIELA RĂDUCAN, *Drept civil. Obligațiile. Curs universitar. Aplicații*, Ed. Hamangiu, București, 2009;
- GABRIEL BOROI, ILIE ALEXANDRU, *Comentariile Codului civil. Garanțiile personale. Privilegiile și garanțiile reale*, Ed. Hamangiu, București, 2012;
- IOANA NICOLAE, *Devoluțiunea legală și testamentară a moștenirii*, Ed. Hamangiu, București, 2016;
- IOANA NICOLAE, *Dreptul familiei în context național și în raporturile de drept internațional privat*, Ed. Hamangiu, București, 2014.

CUPRINS

OBLIGAȚIILE	1
FIȘA NR. 24. FAPTUL JURIDIC LICIT	3
I. GESTIUNEA DE AFACERI	3
1. Considerații prelabile	3
2. Condițiile gestiunii de afaceri	3
3. Efectele gestiunii de afaceri	5
3.1. Obligațiile gerantului	5
3.2. Obligațiile geratului	6
3.3. Ratificarea gestiunii	7
II. PLATA NEDATORATĂ	8
1. Considerații generale	8
2. Condițiile plății nedatorate	8
3. Efectele plății nedatorate	10
III. ÎMBOGĂȚIREA FĂRĂ JUSTĂ CAUZĂ	11
1. Considerații generale	11
2. Condiții pentru exercitarea acțiunii în restituire (<i>actio de in rem verso</i>)	11
3. Efectele îmbogățirii fără justă cauză	14
FIȘA NR. 25. RĂSPUNDEREA CIVILĂ DELICTUALĂ	15
I. CONSIDERAȚII GENERALE	15
1. Noțiune	15
2. Forme	15
II. CONDIȚIILE RĂSPUNDERII CIVILE DELICTUALE PENTRU FAPTA PROPRIE	16
1. Prejudiciul	17
1.1. Noțiune. Clasificare. Prejudiciul patrimonial și prejudiciul moral	17
1.2. Cerințele reparării prejudiciului	26
1.2.1. Prejudiciul să fie cert	26
1.2.2. Prejudiciul să nu fi fost reparat în prealabil de o terță persoană fizică sau juridică	27
1.3. Principiile reparării prejudiciului	28
1.3.1. Principiul posibilității reparării prejudiciului pe cale convențională	28
1.3.2. Principiul reparării integrale a prejudiciului	28
1.3.3. Principiul reparării în natură a prejudiciului	31
1.3.4. Principiul răspunderii solidare	31

1.4. Repararea prin echivalent a prejudiciului	32
1.4.1. Modalități de reparare prin echivalent a prejudiciului	32
1.4.2. Stabilirea despăgubirilor în cazul reparării prin echivalent a prejudiciului	33
2. Fapta ilicită	37
2.1. Noțiune	37
2.2. Fapta ilicită, element distinct al răspunderii civile delictuale	38
2.3. Cauzele care înlătură caracterul ilicit al faptei prejudiciabile	39
2.3.1. Precizări introductive	39
2.3.2. Legitima apărare	39
2.3.3. Starea de necesitate	40
2.3.4. Îndeplinirea unei activități impuse ori permise de lege sau ordinul superiorului	41
2.3.5. Divulgarea secretului comercial impusă de anumite împrejurări	42
2.3.6. Exercițarea normală a unui drept subiectiv	42
2.3.7. Consimțământul victimei	44
3. Raportul de cauzalitate dintre fapta ilicită și prejudiciu	45
4. Vinovăția	48
4.1. Noțiunea și structura vinovăției	48
4.2. Formele și modalitățile vinovăției	48
4.3. Criterii pentru stabilirea vinovăției	50
4.4. Discernământul (capacitatea delictuală)	50
4.5. Cauzele care înlătură vinovăția	52
5. Aspecte specifice privind răspunderea civilă delictuală a persoanei juridice pentru fapta sa proprie	55
5.1. Particularități privind condițiile răspunderii persoanei juridice pentru fapta proprie	55
5.2. Efectele răspunderii persoanei juridice	57
III. RĂSPUNDEREA CIVILĂ DELICTUALĂ INDIRECTĂ	58
1. Răspunderea pentru fapta altuia	58
1.1. Răspunderea pentru fapta minorului sau a persoanei care beneficiază de consiliere judiciară sau tutelă specială	58
1.1.1. Reglementare. Domeniul de aplicare	58
1.1.2. Fundamentarea răspunderii pentru fapta minorului sau a celui care beneficiază de consiliere judiciară sau tutelă specială	59
1.1.3. Condițiile răspunderii pentru fapta minorului sau a celui care beneficiază de consiliere judiciară sau tutelă specială	60
1.1.4. Efectele răspunderii pentru fapta minorului sau a celui care beneficiază de consiliere judiciară sau tutelă specială	62

1.1.5. Corelația dintre răspunderea părinților sau a tutorelui și răspunderea altei persoane care avea obligația de supraveghere a minorului	63
1.2. Răspunderea comitentului pentru fapta prepusului	63
1.2.1. Reglementare. Domeniul de aplicare	63
1.2.2. Condițiile răspunderii comitentului pentru fapta prepusului	66
1.2.3. Efectele răspunderii comitentului pentru fapta prepusului	68
1.2.3.1. Efectele răspunderii comitentului în raporturile dintre comitent și victima prejudiciului	68
1.2.3.2. Efectele răspunderii comitentului în raporturile dintre comitent și prepus. Regresul comitentului	69
1.2.4. Corelația dintre răspunderea părinților și răspunderea comitentului	72
2. Răspunderea pentru prejudiciile cauzate de animale sau de lucruri	72
2.1. Răspunderea pentru prejudiciile cauzate de lucruri în general	72
2.1.1. Reglementare. Domeniul de aplicare	72
2.1.2. Condițiile răspunderii pentru prejudiciile cauzate de lucruri în general. Cauze exoneratoare de răspundere	75
2.1.3. Efectele răspunderii pentru prejudiciile cauzate de lucruri în general	77
2.1.4. Corelația cu alte forme de răspundere	77
2.2. Răspunderea pentru prejudiciile cauzate de animale	78
2.2.1. Reglementare. Domeniul de aplicare	78
2.2.2. Condițiile răspunderii pentru prejudiciile cauzate de animale. Cauzele exoneratoare de răspundere	80
2.2.3. Efectele răspunderii pentru prejudiciile cauzate de animale	81
2.3. Răspunderea pentru prejudiciile cauzate prin ruina edificiului	81
2.3.1. Reglementare. Domeniul de aplicare	81
2.3.2. Condițiile răspunderii pentru prejudiciile cauzate prin ruina edificiului. Cauzele exoneratoare de răspundere	82
2.3.3. Efectele răspunderii pentru prejudiciile cauzate prin ruina edificiului	83
2.4. Răspunderea pentru prejudiciul cauzat prin căderea sau aruncarea din imobil a unui lucru	83
IV. ACȚIUNEA ÎN REPARAREA PAGUBEI CAUZATE PRINTR-O FAPTĂ ILICITĂ. ASPECTE PROCESUALE	84
V. ASPECTE PARTICULARE	87
FIȘA NR. 26. EXECUTAREA OBLIGAȚIILOR	99
I. PLATA	99
1. Considerații generale	99

2. Subiectele plății	99
2.1. Persoanele care pot face plata	99
2.2. Persoanele care pot primi plata	101
3. Condițiile și obiectul plății	103
3.1. Condițiile plății	103
3.2. Obiectul plății. Obligațiile debitorului	104
4. Data plății	106
5. Locul plății	106
6. Suportarea cheltuielilor pentru efectuarea plății	107
7. Dovada plății	107
8. Imputația plății	110
9. Punerea în întârziere a creditorului	111
9.1. Noțiune. Cazurile de punere în întârziere a creditorului	111
9.2. Procedura prin care debitorul se liberează de obligație	112
9.3. Efectele punerii în întârziere a creditorului	113
II. EXECUTAREA SILITĂ A OBLIGAȚIILOR	115
1. Considerații prealabile	115
2. Executarea silită în natură	116
2.1. Principiul executării silite în natură	116
2.2. Executarea în natură a obligațiilor în funcție de obiectul lor	117
3. Executarea prin echivalent	119
3.1. Natura juridică a executării obligațiilor prin echivalent	119
3.2. Condițiile acordării de despăgubiri	123
3.3. Fapta ilicită	123
3.4. Prejudiciul	125
3.5. Raportul de cauzalitate	126
3.6. Vinovăția	126
3.7. Punerea în întârziere a debitorului	129
3.8. Clauzele cu privire la răspundere	132
3.9. Evaluarea despăgubirilor	133
3.9.1. Evaluarea judiciară	133
3.9.2. Evaluarea convențională	135
3.9.2.1. Determinarea de către părți a întinderii prejudiciului și a cuantumului despăgubirilor înainte ca acesta să se fi produs	135
3.9.3. Evaluarea legală	141
4. Rezoluțiunea	146
4.1. Considerații generale	146
4.2. Rezoluțiunea judiciară	148
4.2.1. Condițiile rezoluțiunii judiciare	148
4.3. Rezoluțiunea unilaterală	150
4.4. Rezoluțiunea de drept	152

4.5. Rezoluțiunea convențională	152
4.6. Efectele rezoluțiunii	154
5. Rezilierea	154
5.1. Noțiuni	154
5.2. Comparație între rezoluțiune și reziliere	155
6. Cauze justificate de neexecutare a obligațiilor contractuale	155
6.1. Considerații generale	155
6.2. Excepția de neexecutare (<i>exceptio non adimpleti contractus</i>)	156
6.3. Imposibilitatea de executare	158
III. MIJLOACELE DE PROTECȚIE A DREPTURILOR CREDITORILOR	159
1. Creditorii chirografari	159
2. Măsurile conservatorii	161
3. Acțiunea oblică	161
3.1. Noțiuni și caracterizare generală	161
3.2. Domeniul de aplicare	162
3.3. Condițiile exercitării acțiunii oblice	163
3.4. Efectele acțiunii oblice	164
4. Acțiunea revocatorie (pauliană)	165
4.1. Noțiuni și domeniul de aplicare	165
4.2. Condițiile exercitării acțiunii revocatorii	166
4.3. Efectele admiterii acțiunii revocatorii	169
4.4. Comparație între acțiunea oblică și acțiunea revocatorie	170
4.5. Comparație între acțiunea în simulație și acțiunea revocatorie	171

FIȘA NR. 27. TRANSMISIUNEA, TRANSFORMAREA ȘI STINGEREA

OBLIGAȚIILOR	173
I. TRANSMISIUNEA OBLIGAȚIILOR	173
1. Precizări prealabile	173
2. Cesiunea de creanță	173
2.1. Noțiunea și funcțiile cesiunii de creanță. Deosebiri față de cesiunea contractului	173
2.2. Felurile cesiunii de creanță	174
2.2.1. Cesiunea de creanță cu titlu oneros și cesiunea de creanță cu titlu gratuit	174
2.2.2. Cesiunea de creanță totală și cesiunea de creanță parțială	175
2.3. Condițiile cesiunii de creanță	176
2.3.1. Condițiile de fond ale cesiunii de creanță	176
2.3.1.1. <i>Obiectul cesiunii de creanță. Creanțele incesibile</i>	176
2.3.2. Condițiile de formă ale cesiunii de creanță	178
2.4. Publicitatea cesiunii de creanță	179
2.5. Efectele cesiunii de creanță	182
2.5.1. Considerații generale	182

2.5.2. Efectele cesiunii de creanță între părți	182
2.5.2.1. <i>Strămutarea dreptului de creanță</i>	182
2.5.2.2. <i>Obligația de garanție</i>	185
2.5.3. Efectele cesiunii de creanță față de terți	188
2.5.3.1. <i>Efectele cesiunii de creanță față de debitorul cedat</i>	188
2.5.3.2. <i>Efectele cesiunii de creanță față de ceilalți terți</i>	189
2.6. Cesiunea unei creanțe constatate printr-un titlu nominativ, la ordin sau la purtător	190
3. Subrogația personală	192
3.1. Noțiunea și felurile subrogației personale	192
3.2. Subrogația legală (de drept)	192
3.3. Subrogația convențională	194
3.3.1. Subrogația consimțită de creditor	194
3.3.2. Subrogația consimțită de debitor	194
3.4. Efectele subrogației personale	195
4. Preluarea datoriei	196
4.1. Considerații generale	196
4.2. Condițiile preluării datoriei	197
4.3. Efectele preluării datoriei	198
4.3.1. Efectele între părțile preluării datoriei	198
4.3.2. Efectele față de creditor	198
4.4. Ineficacitatea preluării de datorie	200
II. TRANSFORMAREA OBLIGAȚIILOR	201
1. Novația	201
1.1. Noțiunea și felurile novației	201
1.2. Condițiile novației	202
1.3. Efectele novației	204
III. STINGEREA OBLIGAȚIILOR	206
1. Considerații generale	206
2. Compensația	206
2.1. Noțiune și domeniul de aplicare	206
2.2. Felurile compensației	207
2.3. Efectele compensației	210
3. Confuziunea	212
3.1. Noțiune și domeniul de aplicare	212
3.2. Efectele confuziunii	213
3.3. Desființarea confuziunii	214
4. Darea în plată	214
4.1. Noțiunea și condițiile dării în plată	214
4.2. Efectele dării în plată	215
5. Remiterea de datorie	216
5.1. Noțiune	216

5.2. Clasificarea remiterii de datorie	217
5.3. Proba remiterii de datorie	217
5.4. Efectele remiterii de datorie	217
6. Imposibilitatea fortuită de executare	219
6.1. Noțiune și condiții	219
6.2. Efecte	220
FIȘA NR. 28. RESTITUIREA PRESTAȚIILOR	221
I. ASPECTE GENERALE	221
1. Reglementare. Condiții. Forme	221
2. Cauzele restituirii prestațiilor	223
3. Persoanele îndreptățite la restituirea prestațiilor	226
4. Obligația de restituire	227
II. EFECTELE RESTITUIRII PRESTAȚIILOR ÎNTRE PĂRȚI	228
III. ACȚIUNEA ÎN RESTITUIREA PRESTAȚIILOR	236
IV. EFECTELE RESTITUIRII PRESTAȚIILOR FAȚĂ DE TERȚI	236
FIȘA NR. 29. FIDEIUSIUNEA	238
I. CONSIDERAȚII GENERALE	238
1. Noțiune. Natura contractuală a fideiusiunii	238
2. Caracterele juridice ale contractului de fideiusiune	239
II. CONDIȚIILE DE VALABILITATE ALE CONTRACTULUI DE FIDEIUSIUNE	242
III. OBIECTUL FIDEIUSIUNII	242
IV. LIMITELE ȘI ÎNTINDEREA FIDEIUSIUNII	243
V. PĂRȚILE CONTRACTULUI DE FIDEIUSIUNE	244
1. Părțile raportului juridic de garanție personală (fideiusiune)	244
2. Părțile contractului de fideiusiune	244
VI. FELURILE FIDEIUSIUNII	245
1. Clasificarea fideiusiunii	245
2. Fideiusiunea obligatorie	245
3. Fideiusiunea asimilată	247
VII. EFECTELE FIDEIUSIUNII	248
1. Efecte între creditor și fideiusor	248
2. Efecte între debitor și fideiusor	252
VIII. ÎNCETAREA FIDEIUSIUNII	255
1. Considerații generale	255
2. Clasificarea modurilor de încetare a fideiusiunii	256
3. Stingerea fideiusiunii prin unul dintre modurile generale de stingere a obligațiilor	256
3.1. Moduri generale de stingere a obligației de fideiusiune	256
3.2. Compensația creanței	256
3.3. Confuziunea	257

3.4. Darea în plată _____	258
3.5. Novația _____	258
3.6. Remiterea de datorie _____	259
3.7. Imposibilitatea fortuită de executare _____	259
3.8. Prescripția obligației de fideiusiune și a obligației principale _____	260
4. Stingerea fideiusiunii prin unul dintre modurile specifice de stingere a obligației de fideiusiune _____	260
4.1. Liberarea fideiursorului prin fapta creditorului _____	260
4.2. Liberarea fideiursorului pentru obligațiile viitoare sau nedeterminate _____	261
4.3. Stingerea fideiusiunii prin decesul fideiursorului _____	262
4.4. Stingerea fideiusiunii la împlinirea termenului obligației principale _____	262
4.5. Stingerea fideiusiunii prin încetarea funcției deținute de către debitorul principal _____	264
4.6. Stingerea fideiusiunii în cazul preluării datoriei _____	265
FIȘA NR. 30. IPOTECA _____	266
I. CONSIDERAȚII GENERALE PRIVIND DREPTUL DE IPOTECĂ _____	266
1. Noțiune și caractere juridice _____	266
2. Operațiunile asimilate _____	268
3. Clasificarea ipotecilor _____	270
4. Obiectul ipotecii _____	271
5. Întinderea dreptului de ipotecă. Reguli generale _____	272
II. EFECTELE IPOTECII. REGULI GENERALE _____	275
1. Efectele ipotecii față de constitutorul ipotecii _____	275
2. Efectele ipotecii față de creditorul ipotecar _____	278
3. Efectele ipotecii față de terții dobânditori ai unui bun ipotecat _____	279
III. IPOTECILE CONVENȚIONALE (IMOBILIARE ȘI MOBILIARE). REGULI GENERALE _____	281
IV. IPOTECA IMOBILIARĂ _____	289
1. Constituirea ipotecii imobiliare _____	289
2. Efectele specifice ipotecilor imobiliare. Clauzele de inalienabilitate _____	295
3. Ipotecile imobiliare legale _____	296
V. IPOTECA MOBILIARĂ _____	304
1. Constituirea ipotecilor mobiliare _____	304
2. Efectele (între părți) specifice ipotecilor mobiliare _____	318
3. Perfectarea ipotecilor mobiliare _____	322
4. Publicitatea ipotecilor mobiliare _____	324
4.1. Formalitățile prin care se realizează publicitatea _____	324
4.2. Înscrierea ipotecilor mobiliare _____	326
5. Particularități privind ipotecile asupra creanțelor _____	330

VI. CONCURSUL ÎNTRE CREDITORII IPOTECARI	336
VII. STINGEREA IPOTECILOR	345
VIII. ASPECTE PARTICULARE	349
CONTRACTELE	351
FIȘA NR. 31. CONTRACTUL DE VÂNZARE	353
I. CONSIDERAȚII GENERALE	353
1. Noțiune	353
2. Caractere juridice	354
II. CONDIȚII DE VALIDITATE ALE CONTRACTULUI DE VÂNZARE	356
1. Capacitatea de a contracta	357
1.1. Considerații generale	357
1.2. Incapacități speciale de a cumpăra și incapacități speciale de a vinde	358
1.3. Calitatea procesuală activă	363
2. Consimțământul	364
2.1. Considerații generale	364
2.2. Promisiunea unilaterală de vânzare sau de cumpărare și promisiunea bilaterală de vânzare (antecontractul de vânzare)	364
2.2.1. Noțiune	364
2.2.2. Aspecte comune privind promisiunea unilaterală de vânzare sau de cumpărare și promisiunea bilaterală de vânzare	367
2.2.3. Efecte specifice în caz de neîndeplinire a obligațiilor asumate prin promisiunea de vânzare	367
2.2.4. Deosebiri ale promisiunii unilaterale de vânzare sau de cumpărare și ale promisiunii bilaterale de vânzare față de contractul de vânzare	379
2.3. Aspecte privind arvuna și contractul de vânzare	380
2.4. Pactul de opțiune privind contractul de vânzare	382
2.5. Problema pactului de preferință	385
2.6. Dreptul de preempțiune	386
3. Obiectul contractului de vânzare	394
3.1. Considerații generale privind obiectul contractului și obiectul obligației	394
3.2. Bunul vândut	395
3.2.1. Condiții	395
3.3. Prețul	399
3.3.1. Condiții	399
III. EFECTELE CONTRACTULUI DE VÂNZARE	404
1. Interpretarea clauzelor contractului de vânzare	404
2. Obligațiile vânzătorului	404

2.1. Obligația de a transmite proprietatea sau dreptul vândut	405
2.1.1. Principiul transmiterii imediate, de drept, a dreptului de proprietate	405
2.1.2. Excepții de la principiul transmiterii imediate a dreptului de proprietate	406
2.1.3. Efectele transmiterii proprietății	416
2.1.4. Riscul pieririi fortuite a bunului în cazul contractului de vânzare	416
2.2. Obligația de a preda bunul	417
2.3. Obligația de a-l garanta pe cumpărător pentru evicțiune	424
2.3.1. Aspecte generale	424
2.3.2. Modalitatea în care operează garanția și răspunderea pentru evicțiune după cum evicțiunea s-a produs sau nu	429
2.3.3. Întinderea garanției în situația în care evicțiunea s-a produs	431
2.3.4. Modificarea sau înlăturarea garanției pentru evicțiune prin convenția părților	434
2.4. Obligația de a-l garanta pe cumpărător pentru viciile ascunse ale bunului vândut	435
2.4.1. Considerații generale	435
2.4.2. Condițiile angajării răspunderii pentru vicii ascunse. Proba	436
2.4.3. Distincție între viciul ascuns și eroarea esențială cu privire la caracteristicile bunului	438
2.4.4. Modificarea sau înlăturarea garanției pentru vicii ascunse	439
2.4.5. Efectele garanției vânzătorului pentru vicii ascunse	440
2.4.5.1. Dreptul de opțiune al cumpărătorului	440
2.4.5.2. Procedura prealabilă a denunțării viciilor ascunse, pentru a se putea obține rezoluțiunea vânzării	441
2.4.5.3. Acțiunea în răspundere pentru vicii ascunse	442
2.5. Garanția pentru buna funcționare a bunului vândut	444
3. Obligațiile cumpărătorului	446
3.1. Obligația de plată a prețului	446
3.1.1. Aspecte generale	446
3.1.2. Mijloace juridice puse la îndemâna vânzătorului în caz de neplată a prețului	448
3.2. Obligația cumpărătorului de a prelua bunul de la vânzător	450
3.3. Obligația de a suporta cheltuielile vânzării	451
IV. VARIETĂȚI DE VÂNZARE	451
1. Vânzarea cu plata prețului în rate și rezerva proprietății	451
2. Vânzarea unei moșteniri	453
3. Vânzarea cu opțiune de răscumpărare	455

FIȘA NR. 32. CONTRACTUL DE DONAȚIE	459
I. CONSIDERAȚII GENERALE	459
1. Noțiune și delimitări conceptuale	459
2. Caractere juridice	459
II. CONDIȚII DE VALIDITATE ALE CONTRACTULUI DE DONAȚIE	461
1. Capacitatea părților	461
1.1. Aspecte generale	461
1.2. Incapacități de a dispune prin donații	462
1.3. Incapacități speciale de a primi donații	464
2. Alte condiții de validitate, de fond	466
III. ÎNCHEIEREA CONTRACTULUI DE DONAȚIE. PARTICULARITĂȚI	469
1. Încheierea contractului de donație	469
2. Particularități privind încheierea donației între persoane absente	471
3. Promisiunea de donație	472
IV. PRINCIPIUL IREVOCABILITĂȚII DONAȚIILOR	473
V. VARIETĂȚI DE DONAȚII	475
1. Donațiile simulate	475
2. Donațiile indirecte	476
3. Darul manual	477
4. Donația cu sarcină	478
VI. PARTICULARITĂȚI PRIVIND DONAȚIA ÎNTRE SOȚI ȘI DONAȚIA FĂCUTĂ VIITORILOR SOȚI	478
VII. EFECTELE DONAȚIILOR	480
1. Obligațiile donatorului	480
2. Obligațiile donatarului	481
VIII. REVOCAREA DONAȚIEI	481
1. Dispoziții comune în materia revocării donației	481
2. Revocarea donației pentru ingraturitudine	482
3. Revocarea donației pentru neexecutarea sarcinii	485
 FIȘA NR. 33. CONTRACTUL DE LOCAȚIUNE	 487
I. CONSIDERAȚII GENERALE	487
1. Noțiune. Felurile locațiunii	487
2. Caractere juridice	488
II. CONDIȚII DE VALIDITATE ALE CONTRACTULUI DE LOCAȚIUNE	490
1. Capacitatea părților	490
2. Consimțământul	491
3. Obiectul locațiunii	491
4. Durata contractului	492
5. Situația unor locațiuni succesive	493
6. Forma contractului de locațiune	494

III. EFECTELE CONTRACTULUI DE LOCAȚIUNE	495
1. Obligațiile locatorului	495
2. Obligațiile locatarului	498
IV. SUBLOCAȚIUNEA ȘI CESIUNEA CONTRACTULUI DE LOCAȚIUNE	503
V. ÎNCETAREA CONTRACTULUI DE LOCAȚIUNE	505
VI. CONTRACTUL DE ÎNCHIRIERE A LOCUINȚEI. REGULI PARTICULARE	509
1. Considerații generale	509
2. Încheierea contractului de închiriere a locuinței	510
3. Efectele contractului de închiriere a locuinței	516
3.1. Obligațiile locatorului	516
3.2. Obligațiile chiriașului	519
4. Subînchirierea și cesiunea contractului de închiriere a locuinței	524
5. Încetarea contractului de închiriere a locuinței	526
6. Închirierea locuințelor cu destinație specială	532
VII. CONTRACTUL DE ARENDARE. REGULI PARTICULARE	541
1. Considerații generale	541
2. Încheierea contractului de arendare	541
3. Efectele contractului de arendare	545
3.1. Asigurarea bunurilor arendate. Riscul pieririi fortuite a bunurilor arendate. Riscul contractului	545
3.2. Obligațiile arendatorului	548
3.3. Obligațiile arendașului	549
4. Subarendarea și cesiunea contractului de arendare	552
5. Încetarea contractului de arendare	553
FIȘA NR. 34. CONTRACTUL DE ANTREPRIZĂ	555
I. REGULI COMUNE PRIVIND CONTRACTUL DE ANTREPRIZĂ	555
1. Considerații generale	555
2. Încheierea contractului de antrepriză	559
3. Efectele contractului de antrepriză	561
3.1. Obligațiile antreprenorului	561
3.2. Obligațiile beneficiarului	566
4. Încetarea contractului de antrepriză	570
5. Contractul de subantrepriză	572
6. Acțiunea directă a lucrătorilor	573
II. CONTRACTUL DE ANTREPRIZĂ PENTRU LUCRĂRI DE CONSTRUCȚII	574
FIȘA NR. 35. CONTRACTUL DE MANDAT	578
I. DISPOZIȚII COMUNE TUTUROR FELURILOR DE MANDAT	578
1. Noțiune și feluri. Puterea de a reprezenta	578
2. Caractere juridice	579

II. MANDATUL CU REPREZENTARE. MANDATUL DE OCROTIRE	580
1. Noțiune și condiții de validitate ale contractului de mandat cu reprezentare	580
1.1. Noțiune, forma, acceptarea și dovada mandatului cu reprezentare	580
1.2. Capacitatea părților contractului de mandat cu reprezentare	582
1.3. Consimțământul părților contractului de mandat cu reprezentare	582
1.4. Cauza contractului de mandat cu reprezentare	583
1.5. Obiectul contractului de mandat cu reprezentare	583
1.6. Întinderea mandatului cu reprezentare	583
1.7. Durata mandatului cu reprezentare	585
2. Efectele contractului de mandat cu reprezentare între părți	585
2.1. Obligațiile mandatarului	585
2.2. Obligațiile mandantului	590
3. Efectele mandatului față de terți	591
4. Mandatul de ocrotire	594
5. Încetarea contractului de mandat cu reprezentare	600
5.1. Cauzele de încetare a contractului de mandat cu reprezentare	600
5.2. Aspecte comune ale încetării contractului de mandat	604
III. MANDATUL FĂRĂ REPREZENTARE	604
1. Noțiune	604
2. Efectele contractului de mandat fără reprezentare	605
IV. APLICAȚII ALE MANDATULUI FĂRĂ REPREZENTARE	607
1. Contractul de comision	607
1.1. Precizări prealabile	607
1.2. Noțiune și caractere juridice	607
1.3. Condiții de validitate ale contractului de comision	609
1.4. Forma și proba contractului de comision	610
1.5. Efectele contractului de comision	610
1.5.1. Efectele contractului în raporturile dintre comitent și comisionar	610
1.5.1.1. Obligațiile comisionarului	610
1.5.1.2. Obligațiile comitentului	613
1.5.2. Efectele executării contractului față de terți	614
1.6. Încetarea contractului de comision	615
2. Contractul de consignație	615
2.1. Precizări prealabile	616
2.2. Noțiune și caractere juridice	616
2.3. Condiții de validitate ale contractului de consignație	617
2.4. Efectele contractului de consignație	618
2.4.1. Obligațiile și drepturile consignatului	618

2.4.2. Obligațiile și drepturile consignatarului	620
2.4.3. Efectele executării contractului	622
2.5. Încetarea contractului de consignație	622
2.6. Deosebiri între contractul de consignație și contractul de comision	623
3. Contractul de expediție	624
3.1. Precizări prealabile	624
3.2. Noțiuni și caractere juridice	624
3.3. Condiții de validitate ale contractului de expediție	625
3.4. Efectele contractului de expediție	626
3.4.1. Obligațiile expeditorului	626
3.4.2. Răspunderea expeditorului	628
3.4.3. Obligațiile comitentului	629
3.5. Încetarea contractului de expediție	630
FIȘA NR. 36. CONTRACTUL DE ÎMPRUMUT	632
I. CONSIDERAȚII GENERALE	632
II. ÎMPRUMUTUL DE FOLOSINȚĂ (COMODATUL)	632
1. Considerații generale	632
1.1. Noțiuni	632
1.2. Caractere juridice	633
2. Condiții de validitate și dovada contractului de comodat	634
3. Efectele contractului	636
3.1. Obligațiile comodatarului	636
3.2. Obligațiile comodantului	641
4. Încetarea contractului de comodat	641
III. ÎMPRUMUTUL DE CONSUMAȚIE	643
1. Considerații generale	643
1.1. Noțiuni	643
1.2. Caractere juridice	643
2. Condiții de validitate și dovada contractului de împrumut de consumație	644
3. Efectele împrumutului de consumație	645
4. Împrumutul cu dobândă	649
4.1. Considerații generale	649
4.2. Dobânda	650
5. Încetarea contractului de împrumut de consumație	654
IV. COMPARAȚIE ÎNTRE ÎMPRUMUTUL DE FOLOSINȚĂ ȘI ÎMPRUMUTUL DE CONSUMAȚIE	654
FIȘA NR. 37. CONTRACTUL DE RENTĂ VIAGERĂ	656
I. CONSIDERAȚII GENERALE	656

II. CARACTERE JURIDICE _____	657
III. CONDIȚII DE VALIDITATE ALE CONTRACTULUI DE RENTĂ VIAGERĂ _____	658
IV. EFECTELE CONTRACTULUI _____	659
1. Obligațiile credentierului _____	659
2. Obligațiile debirentierului _____	659
FIȘA NR. 38. CONTRACTUL DE ÎNTREȚINERE _____	661
I. CONSIDERAȚII GENERALE _____	661
1. Noțiune. Părțile contractului. Durata contractului _____	661
2. Caractere juridice _____	662
II. DELIMITARE FAȚĂ DE ALTE CONTRACTE _____	664
1. Delimitarea contractului de întreținere față de contractul de rentă viageră _____	664
2. Delimitarea contractului de întreținere față de contractul de vânzare _____	664
III. CONDIȚII DE VALIDITATE ALE CONTRACTULUI DE ÎNTREȚINERE _____	665
IV. EFECTELE CONTRACTULUI DE ÎNTREȚINERE _____	667
1. Obligațiile creditorului _____	667
2. Obligațiile debitorului _____	667
V. ÎNCETAREA CONTRACTULUI DE ÎNTREȚINERE _____	669
FIȘA NR. 39. CONTRACTUL DE TRANZACȚIE _____	672
I. CONSIDERAȚII GENERALE _____	672
1. Noțiune și feluri _____	672
2. Caractere juridice _____	673
II. CONDIȚII DE VALIDITATE ALE CONTRACTULUI DE TRANZACȚIE _____	675
III. EFECTELE CONTRACTULUI DE TRANZACȚIE _____	677
IV. DESFIINȚAREA CONTRACTULUI DE TRANZACȚIE _____	678
MOȘTENIREA _____	681
FIȘA NR. 40. NOȚIUNI GENERALE PRIVIND INSTITUȚIA MOȘTENIRII.	
CONDIȚIILE GENERALE ALE DREPTULUI DE A MOȘTENI _____	683
I. NOȚIUNI GENERALE PRIVIND INSTITUȚIA MOȘTENIRII _____	683
1. Noțiunea de moștenire _____	683
2. Felurile moștenirii _____	684
3. Deschiderea moștenirii _____	688
II. CONDIȚIILE GENERALE ALE DREPTULUI DE A MOȘTENI _____	695
1. Enumerare _____	695
2. Capacitatea succesorală _____	695
2.1. Considerații generale _____	695
2.2. Persoanele care au capacitate succesorală _____	696

2.3. Persoanele care nu au capacitate succesorală	700
3. Nedemnitatea succesorală	701
3.1. Considerații generale	701
3.2. Nedemnitatea de drept	702
3.2.1. Persoanele nedemne de drept de a moșteni	702
3.2.2. Constatarea nedemnității de drept	703
3.3. Nedemnitatea judiciară	704
3.3.1. Persoanele care pot fi declarate nedemne	704
3.3.2. Declararea nedemnității judiciare	705
3.4. Deosebiri între nedemnitatea de drept și nedemnitatea judiciară	706
3.5. Efectele nedemnității succesoriale	707
3.5.1. Considerații generale	707
3.5.2. Efectele nedemnității față de nedemn	707
3.5.3. Efectele nedemnității față de descendenții nedemnului	708
3.5.4. Efectele nedemnității față de terți	709
3.6. Înlăturarea efectelor nedemnității	710
4. Vocația la moștenire	711
4.1. Vocația succesorală legală și vocația succesorală testamentară. Dubla calitate (de moștenitor legal, de legatar sau de moștenitor legal și legatar)	711
4.2. Deosebiri între vocația succesorală legală și vocația succesorală testamentară	713
FIȘA NR. 41. MOȘTENIREA LEGALĂ	714
I. PRINCIPIILE GENERALE ALE DEVOLUȚIUNII LEGALE A MOȘTENIRII	714
1. Considerații generale privind devoluțiunea legală a moștenirii	714
2. Principiul chemării la moștenire a rudelor în ordinea claselor de moștenitori	714
2.1. Clasele de moștenitori legali	714
2.2. Chemarea la moștenire a soțului supraviețuitor	715
2.3. Concursul dintre două clase de moștenitori	715
3. Principiul proximității gradului de rudenie între moștenitorii din aceeași clasă	716
4. Principiul egalității între rudele din aceeași clasă și de același grad chemate la moștenire	716
II. REPREZENTAREA SUCCESORALĂ	717
1. Considerații generale	717
2. Domeniul de aplicare al reprezentării succesoriale	717
3. Condițiile reprezentării succesoriale	718
3.1. Cadrul general	718

3.2. Cel reprezentat să fie decedat (lipsit de capacitatea de a moșteni) sau nedemn (față de defunct) la data deschiderii moștenirii	718
3.3. Reprezentantul să îndeplinească condițiile generale pentru a-l moșteni pe <i>de cuius</i>	719
4. Modul în care operează reprezentarea succesorală	721
5. Efectele reprezentării succesoriale	722
5.1. Efectul general al reprezentării succesoriale	722
5.2. Efectul particular al reprezentării succesoriale	723
5.2.1. Obligația la raport	723
5.2.2. Distincție între reprezentarea succesorală și retransmiterea dreptului de opțiune succesorală	724
III. DREPTURILE SUCCESORALE ALE SOȚULUI SUPRAVIEȚUITOR	726
1. Categoriile de drepturi ale soțului supraviețuit	726
2. Condițiile dreptului de moștenire al soțului supraviețuit	726
3. Comunitatea de bunuri și dreptul de moștenire al soțului supraviețuit	727
4. Cota succesorală a soțului supraviețuit	728
5. Dreptul special de moștenire al soțului supraviețuit	729
6. Dreptul de abitație al soțului supraviețuit	731
IV. CLASELE DE MOȘTENITORI LEGALI	733
1. Clasa I de moștenitori legali. Descendenții	733
2. Clasa a II-a de moștenitori legali. Ascendenții privilegiați și colateralii privilegiați	735
2.1. Noțiuni. Vocația la moștenire	735
2.2. Ascendenții privilegiați	736
2.3. Colateralii privilegiați	737
2.4. Concursul clasei a II-a de moștenitori cu soțul supraviețuit	740
2.4.1. Exemple	740
3. Clasa a III-a de moștenitori legali. Ascendenții ordinari	741
4. Clasa a IV-a de moștenitori legali. Colateralii ordinari	742
5. Caracterele juridice ale dreptului de moștenire al soțului supraviețuit și al rudelor defunctului din cele patru clase de moștenitori legali	743
6. Aspecte particulare	744
FIȘA NR. 42. TESTAMENTUL	746
I. CONSIDERAȚII GENERALE PRIVIND TESTAMENTUL	746
II. CONDIȚIILE DE VALIDITATE ALE TESTAMENTULUI	753
1. Condițiile de fond	753
1.1. Capacitatea	753
1.2. Consimțământul	760

1.3. Obiectul	764
1.4. Cauza	765
2. Condițiile de formă	767
III. FORMELE TESTAMENTULUI	771
1. Considerații generale privind formele testamentului	771
2. Testamentele ordinare	772
2.1. Testamentul olograf	772
2.2. Testamentul autentic	781
3. Testamentele privilegiate	788
4. Alte forme testamentare	791
4.1. Testamentul sumelor și valorilor depozitate	791
4.2. Testamentul făcut în străinătate de un cetățean român	795
IV. LEGATUL	796
1. Noțiune și caractere juridice. Desemnarea legatarului	796
2. Clasificarea legatelor	798
2.1. Criterii de clasificare	798
2.2. Clasificarea legatelor după obiectul lor	798
2.3. Clasificarea legatelor după criteriul modalităților care le afectează	808
3. Aspecte comune privind efectele legatelor	811
4. Ineficacitatea legatelor	813
4.1. Noțiune	813
4.2. Nulitatea legatelor	813
4.3. Revocarea legatelor	814
4.3.1. Reglementare. Forme	814
4.3.2. Revocarea voluntară expresă	815
4.3.3. Revocarea voluntară tacită	817
4.3.4. Revocarea judecătorească a legatelor	824
4.4. Caducitatea legatelor	827
4.5. Destinația bunurilor constituind obiectul unui legat ineficace	831
V. DEZMOȘTENIREA	834
1. Noțiune și reglementare	834
2. Felurile dezmoștenirii	834
3. Efectele dezmoștenirii	837
4. Nulitatea dezmoștenirii	841
VI. EXECUȚIUNEA TESTAMENTARĂ	841
1. Noțiune și natură juridică. Desemnarea executorului testamentar	841
2. Atribuțiile, puterile și drepturile executorului testamentar.	
Încetarea execuției testamentare	844
3. Comparatie între execuțiunea testamentară, mandatul de ocrotire și mandatul de drept comun	847

FIȘA NR. 43. REZERVA SUCCESORALĂ. COTITATEA DISPONIBILĂ.

REDUCȚIUNEA LIBERALITĂȚILOR EXCESIVE	852
I. REZERVA SUCCESORALĂ ȘI COTITATEA DISPONIBILĂ	852
1. Rezerva succesorală	852
1.1. Considerații generale	852
1.2. Caracterele rezervei succesorale	853
1.3. Moștenitorii rezervatari și întinderea rezervei succesorale	854
1.3.1. Moștenitorii rezervatari și întinderea rezervei succesorale. Reguli generale	854
1.3.2. Rezerva soțului supraviețuitor	856
1.3.3. Rezerva descendenților	856
1.3.4. Rezerva ascendenților privilegiați	857
2. Cotitatea disponibilă	857
2.1. Noțiuni	857
2.2. Cotitatea disponibilă specială a soțului supraviețuitor	858
2.3. Tabele	863
2.3.1. Tabel cu cotele succesorale pentru ipoteza în care doar soțul supraviețuitor a fost gratificat	864
2.3.2. Tabel cu cotitatea disponibilă specială dacă de cuius a făcut liberalități și în favoarea altei (altor) persoane	867
2.3.3. Tabel cu cotele succesorale pentru ipoteza în care <i>de cuius</i> a făcut liberalități în favoarea soțului supraviețuitor, precum și a altei (altor) persoane	867
II. CALCULUL MASEI SUCCESORALE, AL REZERVEI ȘI AL COTITĂȚII DISPONIBILE	869
1. Considerații generale	869
2. Activul brut și activul net al moștenirii	870
2.1. Activul brut	870
2.2. Activul net	871
3. Reunirea fictivă la activul net a donațiilor	871
3.1. Noțiuni	871
3.2. Reguli privind reunirea fictivă și stabilirea masei de calcul	872
3.2.1. Evaluarea bunurilor obiect al donațiilor supuse reunirii fictive	872
3.2.2. Donațiile supuse reunirii fictive	872
3.2.3. Ordinea operațiilor pentru stabilirea masei de calcul	873
III. REDUCȚIUNEA LIBERALITĂȚILOR EXCESIVE	874
1. Considerații generale	874
2. Căile de realizare a reducăunii	874
3. Ordinea și regulile reducăunii liberalităăilor excesive	875
4. Efectele reducăunii liberalităăilor excesive	881
5. Întregirea rezervei succesorale	881

6. Reducțiunea unor liberalități speciale	882
7. Imputarea liberalităților	883

FIȘA NR. 44. TRANSMISIUNEA MOȘTENIRII. DISPOZIȚII GENERALE

REFERITOARE LA PARTAJUL SUCCESORAL	886
I. DREPTUL DE OPȚIUNE SUCCESORALĂ	886
1. Noțiuni generale, caracterele juridice și subiectele dreptului de opțiune succesorală	886
1.1. Noțiunile de opțiune succesorală și de succesibil. Transmisivitatea succesorală provizorie	886
1.2. Caracterele juridice ale dreptului de opțiune succesorală	887
1.3. Subiectele dreptului de opțiune succesorală	890
1.3.1. Considerații generale	890
1.3.2. Moștenitorii legali	891
1.3.3. Legatarii	891
1.3.4. Vocația multiplă la moștenire	893
1.3.5. Creditorii succesibilului	896
2. Condițiile de validitate ale actului de opțiune succesorală	899
3. Termenul de opțiune succesorală	903
4. Exercițarea dreptului de opțiune succesorală	910
4.1. Acceptarea moștenirii	910
4.1.1. Noțiunea și felurile acceptării moștenirii	910
4.1.2. Acceptarea voluntară a moștenirii	910
4.1.3. Acceptarea forțată a moștenirii	920
4.1.4. Întocmirea inventarului și luarea măsurilor speciale de conservare a bunurilor succesoriale	926
4.2. Renunțarea la moștenire	928
4.2.1. Noțiune și domeniul de aplicare	928
4.2.2. Condițiile renunțării la moștenire	929
4.2.3. Efectele renunțării la moștenire	932
II. SEZINA	934
III. PETIȚIA DE EREDITATE	939
IV. CERTIFICATUL DE MOȘTENITOR	942
V. DISPOZIȚII GENERALE REFERITOARE LA PARTAJUL SUCCESORAL	950